

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Zielonej Górze

LZG.410.12.1.2024

Pan Marcin Ogorzałek
p.o. Dyrektor Zarządu Dróg
Wojewódzkich w Zielonej Górze
ul. Niepodległości 32
65-041 Zielona Góra

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

P/25/016 – Inwestycje mostowe.

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Zielonej Górze
ul. Podgórna 9a, 65-213 Zielona Góra
tel. 48684106600, lzg@nik.gov.pl

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Zarząd Dróg Wojewódzkich w Zielonej Górze, ul. Niepodległości 32, 65-042 Zielona Góra (dalej: ZDW).
Kierownik jednostki kontrolowanej	Marcin Ogorzałek – p.o. Dyrektor Zarządu Dróg Wojewódzkich (dalej: <i>dyrektor ZDW</i>) od 9 maja 2024 r. W okresie od 31 grudnia 2016 r. do 8 maja 2024 r. <i>dyrektorem ZDW</i> był Paweł Tonder.
Zakres przedmiotowy kontroli	<ol style="list-style-type: none">1. Przygotowanie do realizacji inwestycji mostowych.2. Wybór wykonawcy inwestycji.3. Przebieg inwestycji i nadzór nad realizacją procesów inwestycyjnych.
Okres objęty kontrolą	Od 1 stycznia 2021 r. do dnia zakończenia czynności kontrolnych, z wykorzystaniem dowodów sporządzonych przed tym okresem.
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ¹ .
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Zielonej Górze.
Kontrolerzy	<ol style="list-style-type: none">1. Dariusz Obierzyński, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LZG/20/2025 z dnia 18 lutego 2025 r.2. Rajmund Aszkowski, doradca ekonomiczny, upoważnienie do kontroli nr LZG/21/2025 z dnia 18 lutego 2025 r.

(akta kontroli str. 1-4, 5)

¹ Dz. U. z 2022 r. poz. 623, dalej: *ustawa o NIK*.

II. Ocena ogólna² kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

Inwestycja pn.: *Budowa nowego mostu w km 32+864 na drodze wojewódzkiej nr 296 na rzece Czerna w miejscowości Żaganiec*, została zrealizowana przez ZDW zgodnie z przepisami prawa oraz uregulowaniami wewnętrznymi. Osiągnięto zakładane efekty rzeczowe, prawidłowo wydatkując środki finansowe na ten cel.

W strukturze organizacyjnej ZDW zadania związane z planowaniem i przygotowaniem inwestycji mostowych oraz zamówień publicznych przypisano odpowiednim komórkom organizacyjnym. Pracownicy ZDW, którym powierzono te obowiązki posiadali odpowiednie doświadczenie i wykształcenie. W celu realizacji zdania, m.in. opracowano dokumentację projektową oraz ustanowiono inspektora nadzoru inwestorskiego. Roboty budowlane rozpoczęto po uzyskaniu niezbędnych decyzji i uzgodnień.

Wykonawcę inwestycji wyłoniono stosownie do zasad określonych w ustawie z dnia 11 września 2019 r. *Prawo zamówień publicznych*³ oraz w wewnętrznych regulacjach ZDW. Umowa zawarta na wykonanie inwestycji była zgodna z dokumentacją z przeprowadzonego zamówienia publicznego i zawierała postanowienia dotyczące w szczególności kontroli jakości realizowanych robot budowlanych i materiałów budowlanych, warunków gwarancji, odbiorów robót.

Inwestycję zrealizowano w terminie określonym w umowie. Przeprowadzone przez NIK oględziny, porównanie umów zawartych przez ZDW w celu realizacji analizowanej inwestycji oraz m.in. szczegółowych specyfikacji technicznych, dokumentacji z realizacji zadania inwestycyjnego i dokumentacji powykonawczej wykazało, że wystąpiły nieprawidłowości polegające na braku spełnienia części wymagań w zakresie prawidłowego utrzymania mostu. Ponadto ZDW nie wyegzekwował od wykonawcy robót budowlanych sporządzenia, aktualizacji i przedłożenia do zatwierdzenia zamawiającemu harmonogramu rzeczowo-finansowego. Z opóźnieniem ZDW zamieścił w Biuletynie Zamówień Publicznych ogłoszenie o wykonaniu umowy, a do grudnia 2024 r. zaniechano zwrotu części zabezpieczenia należytego wykonania umowy. W dzienniku budowy dokonywano poprawek lub skreśleń w sposób uniemożliwiający odczytanie i wprowadzenie właściwej treści z uzasadnieniem wprowadzonej zmiany. Mimo wymogów wynikających z Szczegółowej Specyfikacji Technicznej, w dwóch przypadkach nie wyegzekwowano również wpisu w dzienniku budowy odnośnie kontroli jakości robót podlegających odbiorowi, w tym m.in. robót zanikających.

Wydatki realizowane w związku z analizowaną inwestycją zostały poniesione w wysokości i terminach wynikających z wcześniej zaciągniętych zobowiązań i za faktycznie wykonane roboty budowlane.

² Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną, jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

³ Dz. U. z 2024 r. poz. 1320, ze zm. - dalej: *Prawo zamówień publicznych* lub *PZP*.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny cząstkowe⁴ kontrolowanej działalności

OBSZAR

Opis stanu faktycznego

1. Przygotowanie do realizacji inwestycji mostowych

1.1. Kontrolą NIK objęto realizację inwestycji pn.: *Budowa nowego mostu w km 32+864 na drodze wojewódzkiej nr 296 na rz. Czarna w m. Żaganiec*. Wybudowany most jednoprzęsłowy ma za zadanie m.in. przeniesienie najwyższej klasy obciążenia (klasa I).

Zgodnie z regulaminem organizacyjnym ZDW do zadań Wydziału Mostów należało m.in. opracowania projektów planów rozwoju sieci drogowej w zakresie drogowych obiektów inżynierskich, opracowania projektów rocznych i wieloletnich planów finansowych budowy, rozbudowy, przebudowy, remontu i utrzymania oraz ochrony drogowych obiektów inżynierskich, pełnienie funkcji inwestora i sprawowanie nadzoru inwestorskiego w zakresie tych obiektów, zorganizowanie procesu budowlanego, prowadzenia ewidencji obiektów mostowych w zakresie ksiąg oraz sporządzania kart mostowych, opracowanie wniosków oraz dokumentacji przetargowej, uzgadnianie rozwiązań technicznych, współpraca z Wydziałem Planowania i Pozyskiwania Środków zewnętrznych, opiniowanie dokumentacji projektowych własnych i zewnętrznych w zakresie obiektów inżynierskich.

Natomiast do zadań Naczelnika Wydziału Mostów zaliczono m.in. pełnienie nadzoru nad realizacją zadań wydziału, przygotowanie, realizacja i nadzór budów, przebudów i remontów obiektów inżynierskich, nadzór nad jakością i terminowością wykonywania robót budowlanych.

(akta kontroli str. 11-194, 1030-1051)

1.2. Zatrudnienie w ZDW wyniosło od 169 osób (stan na 1 stycznia 2021 r.) do 189 osób (stan na 31 grudnia 2024 r.) plus od jednej do trzech osób na zastępstwo. W Wydziale Mostów zatrudnionych było w latach 2021-2024 od trzech do pięciu osób. Cztery spośród pięciu obecnie zatrudnionych w Wydziale osób ukończyło studia wyższe w specjalności: inżynieria budowlana, konstrukcje budowlane i inżynierskie, inżynieria lądowa i transport oraz budownictwo, technologia i organizacja budownictwa. Jedna osoba ukończyła studia podyplomowe w zakresie eksploatacji i utrzymania mostów. Jedna osoba ukończyła studia wyższe na kierunku zarządzanie i marketing i nie posiadała doświadczenia w zakresie budowy mostów. Spośród pracowników zatrudnionych w Wydziale Mostów dwie osoby (były naczelnik⁵ i obecny naczelnik Wydziału⁶) posiadały⁷ uprawnienia budowlane do kierowania robotami bez ograniczeń w specjalności mostowej.

(akta kontroli: str. 223-229)

1.3. Dokumentacja projektowa opracowana została zgodnie z rozporządzeniem Ministra Rozwoju z dnia 11 września 2020 r. w sprawie szczegółowego zakresu i formy projektu budowlanego⁸ oraz art. 34 ust. 3d pkt 3 i ust. 4, art. 35 ust. 1 pkt 3, pkt. 4 i pkt 4a ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. Prawo budowlane⁹, przez osobę posiadającą odpowiednie uprawnienia projektowe, o których mowa w art. 12 ust

⁴ Oceny cząstkowe to oceny działalności w poszczególnych obszarach badań kontrolnych. Ocena cząstkowa może być sformułowana jako ocena pozytywna, ocena negatywna albo ocena w formie opisowej.

⁵ Od 1 stycznia 2018 r. do 28 sierpnia 2022 r. Od 29 sierpnia 2022 r. do 8 maja 2024 r. - zastępca dyrektora ds. inwestycyjnych, a od 9 maja 2024 r. p.o. dyrektora ZDW w Zielonej Górze.

⁶ Zatrudniony od dnia 1 listopada 2022 r.

⁷ I nadal posiadają.

⁸ Dz. U. z 2022 r. poz. 1679, ze zm.

⁹ Dz. U. z 2025 r. poz. 418, ze zm.

1 i 2, art. 13, art. 15a ustawy Prawo budowlane i zawierała wszystkie elementy określone w Specyfikacji Warunków Zamówienia (dalej: SWZ) i umowie z dnia 28 stycznia 2020 r.¹⁰ na opracowanie dokumentacji projektowej.

Pierwotnie termin realizacji sporządzenia dokumentacji projektowej określono do 14 grudnia 2020 r., a wysokość wynagrodzenia ustalono na kwotę 96.500 zł netto (118.695 zł brutto). Umowa była trzykrotnie aneksowana, aneksem nr 1 termin zakończenia wydłużono do 17 maja 2021 r., aneksem nr 2 wydłużono termin do 28 października 2021 r., a aneksem nr 3 ustalono termin zakończenia zadania na 7 stycznia 2022 r. Przyczyną aneksowania umowy było przedłużające się procedowanie uzgodnień z organami administracji. Wnioski wykonawcy w tym zakresie były uzasadnione.

(akta kontroli str. 251-312, 370-484, 1492-1493)

1.4. Wojewoda Lubuski decyzją nr 16/2021 z 22 grudnia 2021 r.¹¹ zezwolił ZDW na realizację inwestycji drogowej: *Rozbudowa drogi wojewódzkiej nr 296 w km około 32+800 do około 33+000, polegającej na rozbiórce starego i budowie nowego mostu na rz. Czerna w ramach realizacji zadania pn. Budowa nowego mostu w km 32+864 na drodze wojewódzkiej nr 296 na rz. Czerna w m. Żaganiec*. Ponadto decyzja zobowiązywała zarządcę drogi do budowy tymczasowych obiektów budowlanych (m.in. projektowanej tymczasowej drogi „objazdowej” do tymczasowego mostu „objazdowego” na rzece Czerna), zgodnie z zatwierdzonymi decyzją elementami projektu budowlanego, w szczególności projektu zagospodarowania terenu.

Zgodnie z umową z dnia 18 lipca 2022 r.¹² inwestycja miała zostać zrealizowana w ciągu 14 miesięcy od daty podpisania umowy, tj. do dnia 18 września 2023 r. ZDW w dniu 5 września 2022 r. zawiadomił Lubuskiego Wojewódzkiego Inspektora Nadzoru Budowlanego (dalej: LWINB) o zamierzonym terminie rozpoczęcia robót budowlanych. Stosownie do zapisu w dzienniku budowy (nr 125 z 18 sierpnia 2022 r.) w dniu 5 września 2022 r. rozpoczęto roboty, a w dniu 18 września 2023 r. zakończono wpisy w dzienniku budowy.

(akta kontroli str. 230-250, 754-758, 966-985, 1176, 1494-1498)

1.5. Zgodnie z opisem przedmiotu zamówienia dokumentacja projektowa posiadała wyznaczone normatywy dotyczące wojskowej klasyfikacji obciążeń obiektów mostowych, tj. klasa obciążenia obiektu mostowego zgodnie z wojskową klasyfikacją obciążenia obiektów mostowych.

Obowiązek w tym zakresie wynikał z zarządzenia nr 38 Ministra Infrastruktury z dnia 26 października 2010 r. w sprawie wyznaczenia wojskowej klasyfikacji obciążeń obiektów mostowych usytuowanych w ciągu dróg publicznych¹³.

Zadanie w zakresie budowy mostu na rz. Czerna zostało pozytywnie zaopiniowane przez Wojewódzki Sztab Wojskowy w Zielonej Górze, a Szefostwo Transportu i Ruchu Wojsk - Centrum Koordynacji Ruchu Wojsk po dokonaniu analizy materiałów, nie zgłosiło uwag do realizacji przedmiotowej inwestycji.

(akta kontroli str. 230-240, 269-291, 370-410)

1.6. W dniu 13 października 2022 r. ZDW udzieliło zamówienia polegającego na sprawowaniu nadzoru inwestorskiego nad robotami budowlanymi firmie zewnętrznej.

(akta kontroli str. 1085-1153)

¹⁰ Umowa nr ZDW-ZG-WM-33/2020.

¹¹ Decyzja ZRID.

¹² Nr ZDW-ZG-WM-3322-328/2022.

¹³ Dz. Urz. Ministra Infrastruktury z 2010 r. Nr 13, poz. 37.

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

OCENA CZĄSTKOWA

W strukturze organizacyjnej ZDW zadania związane z planowaniem i przygotowaniem inwestycji mostowych oraz zamówień publicznych przypisano odpowiednim komórkom organizacyjnym. Pracownicy ZDW, którym powierzono te obowiązki posiadali odpowiednie doświadczenie i wykształcenie. W celu realizacji zdania, m.in., opracowano dokumentację projektową oraz ustanowiono inspektora nadzoru inwestorskiego. Roboty budowlane rozpoczęto po uzyskaniu niezbędnych decyzji i uzgodnień.

OBSZAR

2. Wybór wykonawcy inwestycji

Opis stanu
faktycznego

2.1. Wykonawcę inwestycji *Budowa nowego mostu w km 32+864 na drodze wojewódzkiej nr 296 na rzece Czarna w miejscowości Żaganiec* wybrano zgodnie z przepisami PZP oraz wewnętrznymi regulacjami jednostki kontrolowanej. Umowa dotycząca realizacji zadania była zgodna z dokumentacją z przeprowadzonego zamówienia publicznego.

Zamawiający (ZDW) ustalił wartość zamówienia z należytą starannością, zgodnie z art. 28 PZP. Wszystkie osoby biorące udział w postępowaniu przetargowym podpisały wymagane oświadczenia, o których mowa w art. 56 ust. 4 PZP.

(akta kontroli str. 513-538, 568-633, 760, 763-765, 799-810, 811-824)

We wniosku z 4 maja 2022 r. o udzielenie zamówienia publicznego przygotowanym przez naczelnika Wydziału Mostów i zatwierdzonym przez zastępcę dyrektora ds. zarządzania drogami i mostami ZDW, określono, m.in. wartość zamówienia na podstawie kosztorysu inwestorskiego na kwotę netto 5.284.513,10 zł (6.499.951,11 zł brutto).

(akta kontroli str. 568-633)

W SWZ zamawiający ustalił m.in. warunki udziału w postępowaniu (punkt 14) oraz ustalił jakie oświadczenia i dokumenty powinien złożyć oferent wraz z ofertą, oraz jakie dokumenty i oświadczenia powinni złożyć oferenci na wezwanie zamawiającego (art. 114 w związku z art. 112 PZP). Podczas prowadzenia postępowania zamawiający weryfikował spełnienie przez oferentów warunków udziału w postępowaniu.

(akta kontroli str. 634-719)

Analiza dokumentacji zamówienia wykazała m.in., że:

a) W umowie z 18 lipca 2022 r. zawartej z wykonawcą zadania¹⁴ wskazano na przeprowadzenie postępowania o zamówienie publiczne w trybie podstawowym o wartości szacunkowej nieprzekraczającej kwoty 5.382.000 euro. Z dokumentów wynika, że zamówienie udzielone zostało w trybie podstawowym na podstawie art. 275 pkt 2 ustawy PZP.

(akta kontroli str. 634-671, 831-903, 1154-1157)

b) Wskazano na możliwość powierzenia wykonania zamówienia innym wykonawcom za pisemną zgodą zamawiającego.

(akta kontroli str. 634-671, 831-903, 1158-1159)

c) Sporządzona SWZ zawierała wszystkie wymagane elementy, o których mowa w art. 281 PZP.

(akta kontroli str. 634-719, 1154-1157)

¹⁴ Umowa nr ZDW-ZG-WM-3322-328/2022.

d) Zamawiający zamieszczał w Biuletynie Zamówień Publicznych (dalej: *BZP*) Urzędu Zamówień Publicznych ogłoszenia, o których mowa w art. 267 *PZP*. Ogłoszenie o postępowaniu zamieszczono w *BZP* w dniu 6 maja 2022 r.¹⁵

(akta kontroli str. 720-724, 1154-1157)

e) W *ZDW* powołano komisję przetargową do przeprowadzenia opisywanego postępowania (art. 53 ust. 2 *PZP*). Postępowanie o udzielenie ww. zamówienia publicznego przeprowadziła czteroosobowa komisja przetargowa, powołana zarządzeniem Dyrektora *ZDW* z dnia 18 maja 2022 r.¹⁶

(akta kontroli str. 725, 1154-1157)

f) Obowiązek (art. 97 ust. 1 *PZP*) wniesienia przez wykonawców wadium w postępowaniu został określony w punkcie 18 *SWZ* - *Wymagania dotyczące wadium* (podpunkt od 1 do 17). Zamawiający wymagał wniesienia wadium w wysokości 50.000 zł.

(akta kontroli str. 634-652, 831-903, 1154-1157)

g) Stosownie do art. 204 ust. 1 *PZP* zamawiający wybrał najkorzystniejszą ofertę, która przedstawiała najkorzystniejszy bilans ceny lub kosztu oraz kryteriów jakościowych, odnoszących się do przedmiotu zamówienia. Treść ofert wykonawców odpowiadała treści *SWZ*. Wyboru najkorzystniejszej oferty dokonano wyłącznie na podstawie kryteriów oceny ofert wskazanych w *SWZ*.

(akta kontroli str. 634-719, 761-762, 766-787, 788-790, 791-794, 1154-1157)

h-i) Postępowanie o udzielenie zamówienia publicznego objęte badaniem NIK nie było unieważnione, a także nie prowadzono postępowania odwoławczego dotyczącego ww. postępowania.

(akta kontroli str. 811-824, 1154-1157)

j) Zgodnie z art. 71 ust. 1 *PZP*, *ZDW* sporządził protokół z postępowania o udzielenie zamówienia publicznego. Protokół zawierał wszystkie wymagane elementy, o których mowa w art. 72 ust. 1 *PZP*.

(akta kontroli str. 811-824, 1154-1157)

k) Zawarcie umowy w sprawie przedmiotowego zamówienia publicznego nastąpiło w terminie określonym w art. 264 ust. 1 *PZP*. Zawiadomienie o wyborze najkorzystniejszej oferty zostało przesłane przez *ZDW* w dniu 4 lipca 2022 r., umowę z wykonawcą podpisano 18 lipca 2022 r., tj. w terminie nie krótszym niż 10 dni od dnia przesłania zawiadomienia o wyborze najkorzystniejszej oferty, jeżeli zawiadomienie zostało przesłane przy użyciu środków komunikacji elektronicznej.¹⁷

(akta kontroli str. 788-795, 831-903, 1154-1157)

l) Inwestor określił w *SWZ* w punkcie 20 *Wymagania dotyczące zabezpieczenia należytego umowy*. Zamawiający wymagał wniesienia zabezpieczenia należytego umowy w wysokości 10% ceny całkowitej podanej w ofercie, tj. 659.801,90 zł. Zabezpieczenie wniesione zostało w formie gwarancji ubezpieczeniowej.

(akta kontroli str. 634-652, 831-903, 1154-1157)

m) Umowę w sprawie zamówienia publicznego zawarto zgodnie z projektem zawartym w *SWZ*. W § 26 umowy z dnia 18 lipca 2022 r. wyszczególniono rodzaje, zasady naliczania i wysokość kwot kar umownych. Opis dotyczący kar umownych zamieszczono w punkcie 2.2. d. niniejszego wystąpienia pokontrolnego.

¹⁵ Nr 2022/BZP 0014794/01.

¹⁶ Zarządzenie *dyrektora ZDW* w sprawie powołania składu Komisji Przetargowej do przeprowadzenia postępowania o udzieleniu zamówienia.

¹⁷ Zawiadomienie wysłano na platformie e-Zawiadomienia.

Podczas realizacji zadania nie zawierano aneksów oraz nie zawierano umów na roboty dodatkowe.

(akta kontroli str. 634-719, 831-903, 1154-1157)

2.2. Porównanie zapisów zawartych w dokumentacji przetargowej oraz zapisów umowy zawartej z wykonawcą zadania wykazało, w szczególności:

a) Dokumenty przetargowe i postanowienia umowy z wykonawcą precyzowały warunki dotyczące jakości robót.

W umowie zapisano m.in., że wykonawca jest zobowiązany do wykonania przedmiotu umowy zgodnie z technologią określoną w opisie przedmiotu zamówienia, STWiORB, dokumentacją techniczną, zasadami rzetelnej wiedzy technicznej, przepisami prawa, zasadami sztuki budowlanej, obowiązującymi normami technicznymi i technologicznymi z materiałów posiadających wymagane atesty, aprobaty techniczne i spełniające wymogi normy, odpowiadające wymaganiom określonym w art. 10 ustawy Prawo budowlane, przeprowadzenie prób i badań technicznych oraz uzyskanie zezwoleń, które wymagane są do eksploatacji przedmiotu umowy.

W Szczegółowej Specyfikacji Technicznej D.M.00.00.00 *Wymagania ogólne* zapisano, iż do obowiązków wykonawcy należy opracowanie Programu Zapewnienia Jakości (dalej: *PZJ*)¹⁸.

W opracowanym przez wykonawcę i zatwierdzonym przez inspektora nadzoru inwestorskiego *PZJ* zapisano m.in., że:

- wykonawca powinien wykonywać badania laboratoryjne podczas realizacji kontraktu, z niezbędną starannością i w wymaganym zakresie,
- wyniki badań laboratoryjnych są zapisywane w protokołach.

(akta kontroli str. 634-719, 831-903, 1494-1498, 1499-1519)

Sporządzony dla inwestycji (budowy) Plan Bezpieczeństwa i Ochrony Zdrowia (dalej: *plan BIOZ*), o którym mowa w art. 21 ust. 1 ustawy Prawo budowlane nie został zatwierdzony przez inspektora nadzoru inwestorskiego, czym nie dochowano postanowień umownych, co opisano szerzej w sekcji: *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 230-241, 964-965, 966-985, 986-1002)

b) Szczegółowe specyfikacje techniczne oraz umowa zawarta z wykonawcą uwzględniały warunki gwarancji i rękojmi. W § 16 umowy zapisano m.in., że:

- wykonawca udziela zamawiającemu gwarancji jakości na przedmiot umowy na zasadach wynikających z art. 577 do art. 581 Kodeksu cywilnego¹⁹,
- okres gwarancji wynosi 7 lat (okres ten rozpoczyna się od następnego dnia po dacie odbioru końcowego robót),
- niezależnie od powyższego zamawiającemu przysługują uprawnienia z tytułu rękojmi za wady fizyczne i prawne.

Nie wystąpiła rozbieżność dotycząca terminu gwarancji określonego w dokumentach przetargowych, terminu gwarancji określonego w zawartej umowie, czy terminu określonego w protokole odbioru końcowego²⁰.

(akta kontroli str. 634-719, 831-903)

c) Z dokumentów przetargowych (*SWZ* pkt 20) oraz z treści zawartej umowy (§ 17) na realizację zadania wynika, że zamawiający określił obowiązek wniesienia zabezpieczenia należytego wykonania umowy (art. 134 ust. 2 pkt 5 *PZP*)

¹⁸ Zapisano, iż: Do obowiązków wykonawcy należy opracowanie i przedstawienie do aprobaty inżyniera nadzoru inwestorskiego programu zapewnienia jakości (*PZJ*), w którym przedstawi on zamierzony sposób wykonywania robót, możliwości techniczne, kadrowe i organizacyjne gwarantujące wykonanie robót zgodnie z dokumentacją projektową, SST oraz poleceniami i ustaleniami przekazanymi przez inżyniera nadzoru inwestorskiego. Program zapewnienia jakości zawierać będzie część ogólną i część szczegółową opisującą wykonanie każdego asortymentu robót.

¹⁹ Ustawa z dnia 23 kwietnia 1964 r. - Kodeks cywilny (Dz. U. z 2024 r. poz. 1061, ze zm.).

²⁰ Termin gwarancji 7 lat od dnia następującego po dacie odbioru końcowego robót.

w wysokości 10% ceny całkowitej podanej w ofercie, tj. 659.801,90 zł. Zabezpieczenie należytego wykonania umowy wniesiono w formie gwarancji ubezpieczeniowej.

(akta kontroli str. 634-719, 831-903, 1154-1157)

d) Umowa zawarta z wykonawcą robót zawierała zapisy zabezpieczające interesy zamawiającego, w szczególności zawierała postanowienia dotyczące kar umownych z tytułu niewykonania lub nienależytego wykonania zamówienia.

Uregulowania dotyczące kar umownych zawarte były w § 26 umowy. Wykonawca został zobowiązany do zapłaty kar umownych w przypadku m.in.:

- odstąpienia od umowy lub rozwiązania umowy z przyczyn leżących po stronie wykonawcy,
- opóźnień w realizacji przedmiotu umowy,
- opóźnień w usunięciu wad stwierdzonych w okresie gwarancji i rękojmi, a ponadto za nieprzedłożenie każdorazowo do zaakceptowania w wyznaczonym terminie projektu umowy o podwykonawstwo, z tytułu braku każdorazowej zapłaty lub nieterminowej zapłaty wynagrodzenia należnego podwykonawcom, za każdą nieobecność kierownika budowy na terenie budowy na wezwanie zamawiającego, za niezgodne z zatwierdzonym projektem tymczasowej organizacji ruchu, braki w oznakowaniu lub wykonanie oznakowania z nienależytą starannością, za każdorazowe nieprzedłożenie harmonogramu rzeczowo-finansowego i jego uaktualnienie.

(akta kontroli str. 831-903)

e) SWZ, analizowane szczegółowe specyfikacje techniczne, oraz zawarta umowa z wykonawcą robót określały warunki odbioru robót zanikających, odbioru gwarancyjnego i ewentualnego usunięcia wad stwierdzonych przy odbiorze końcowym obiektu. W ww. dokumentach określono terminy zgłoszenia gotowości wykonawcy do odbioru końcowego, terminy zobowiązujące zamawiającego do odbioru robót, a także określono jakie dokumenty powinien wykonawca przedłożyć w celu dokonania odbioru końcowego.

(akta kontroli str. 634-719, 831-903)

Stwierdzona
nieprawidłowość

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następującą nieprawidłowość:

Zamawiający (ZDW) nie wyegzekwował od inspektora nadzoru inwestorskiego zatwierdzenia planu bezpieczeństwa i ochrony zdrowia, o którym mowa w art. 21a ust. 1 ustawy Prawo budowlane. Obowiązek zatwierdzenia przez inspektora nadzoru inwestorskiego ww. planu wynikał z pkt. 17 przedmiotu zamówienia (załącznik do umowy z dnia 13 października 2022 r. na usługi Nadzoru inwestorskiego na zadaniu pn.: Budowa nowego mostu w km 32+864 na drodze wojewódzkiej nr 296 na rz. Czerna w m. Żaganiec - ZDW-ZG-WM-3322-475/2022).

(akta kontroli str. 230-241, 964-1002, 1085-1101, 1129-1143)

Dyrektor ZDW wyjaśnił: Obowiązek sporządzenia lub zapewnienia sporządzenia planu BIOZ należy do Kierownika budowy. (...) Dlaczego, obowiązek nałożony w Opisie przedmiotu zamówienia dotyczący zatwierdzenia planu BIOZ, nie został wypełniony, Zamawiający nie umie wyjaśnić. Najprawdopodobniejszą przyczyną jest przeoczenie tego wymogu.

(akta kontroli str. 1190-1204, 1952-1966)

OCENA CZĄSTKOWA

Wykonawcę inwestycji wyłoniono stosownie do zasad określonych w PZP oraz wewnętrznych regulacjach ZDW. Umowa zawarta na wykonanie inwestycji była zgodna z dokumentacją z przeprowadzonego zamówienia publicznego i zawierała postanowienia dotyczące w szczególności kontroli jakości realizowanych robót budowlanych i materiałów budowlanych, warunków gwarancji, odbiorów robót.

Przedłożony plan BIOZ nie został zatwierdzony przez inspektora nadzoru inwestorskiego.

OBSZAR 3. Przebieg inwestycji i nadzór nad realizacją procesów inwestycyjnych

Opis stanu faktycznego

3.1. Harmonogram rzeczowo-finansowy przygotowano zgodnie z założeniami umowy, zawierał terminy zgodne z umową i został przygotowany terminowo. Zatwierdzony został przez zamawiającego. W okresie objętym kontrolą przebieg inwestycji nie był w pełni zgodny z harmonogramem rzeczowo finansowym (postęp robót był szybszy niż założenia poczynione w harmonogramie). Jak wykazała kontrola NIK, nie zgłoszono zgodnie z § 2 umowy (nr ZDW-ZG-WM-3322-328/2022) uwag do harmonogramu rzeczowo finansowego i nie dokonano aktualizacji harmonogramu rzeczowo-finansowego, w szczególności, gdy ten stał się niespójny z faktycznym postępem w realizacji umowy, co opisano szerzej opisano w sekcji: *Stwierdzone nieprawidłowości* – nieprawidłowość Nr 1.

(akta kontroli str. 831-903, 904-918)

Inwestycja prowadzona była w oparciu o zatwierdzony projekt czasowej organizacji ruchu, a przed oddaniem mostu do użytkowania został zatwierdzony i wprowadzony projekt stałej organizacji ruchu. Wprowadzenie projektu stałej organizacji ruchu zostało poprzedzone odpowiednimi zawiadomieniami do organu zarządzającego ruchem, Policji i urzędów miast i gmin.

W dokumentacji, m.in. dotyczącej czasowej organizacji ruchu określono drogę po której miały poruszać się pojazdy związane z budową mostu. Brak było wymogu, aby po wykonaniu inwestycji i przed oddaniem jej do użytkowania był wykonany audyt bezpieczeństwa drogowego.

Żaden dokument kontraktowy nie nakładał na wykonawcę zadania konieczności wykonania inwentaryzacji dróg, po których miały poruszać się pojazdy budowy. Na czas realizacji zadania wybudowano most tymczasowy w bezpośrednim sąsiedztwie budowanego mostu.

(akta kontroli str. 831-903, 1480-1491)

3.2. Inwestor łącznie czterokrotnie dokonywał zmian zakresu rzeczowego realizowanej inwestycji, po zawarciu umowy o roboty budowlane. Jedyna zmiana w 2022 r. dotyczyła zastosowania mniejszej liczby pali oraz ich posadowienia na mniejszą głębokość²¹. Nie wiązało się to ze zmianą wynagrodzenia dla wykonawcy zadania.

Na etapie postępowania przetargowego skierowano do zamawiającego pytania dotyczące m.in.:

- a) dopuszczenia możliwość wykonania posadowienia pośredniego z zastosowaniem innej technologii wykonania pali niż zaproponowana w dokumentacji projektowej. Zamawiający nie zezwolił na wykonanie posadowienia bezpośredniego mostu stałego;
- b) dopuszczenia przez Zamawiającego możliwości zmiany technologii wykonania posadowienia pośredniego i zgody na zmianę liczby pali

²¹ Karta nadzoru autorskiego nr KNA 1/2022/PG z 14 listopada 2022 r.

w stosunku do tej założonej w dokumentacji projektowej, w przypadku, gdy zmiana ta będzie poparta odpowiednimi obliczeniami. Zamawiający wyraził zgodę;

- c) dopuszczenia zmiany technologii wykonania pośredniego i zgody na zmianę długości pali w stosunku do tej założonej w dokumentacji projektowej, w przypadku, gdy zmiana ta będzie poparta odpowiednimi obliczeniami. Zamawiający wyraził zgodę;
- d) dopuszczenia przez Zamawiającego możliwości zmiany technologii wykonania posadowienia pośredniego i prośby o zmianę pozycji kosztorysowej nr 6: z „Wykonanie prefabrykowanych pali wbijanych o przekroju kwadratowym $a=0,4m$, $L=10m$ - szt. 44” w zakresie zarówno opisu pozycji, jak i jednostki oraz ilości na „Wykonanie posadowienia pośredniego mostu stałego – rycz. 1”. Zdaniem Wykonawcy, zmiana ta pozwoli na etapie realizacji, obu stronom postępowania znacząco uprościć proces wprowadzenia ewentualnych zmian oraz późniejszych rozliczeń powyższego zakresu robót. Zamawiający wyraził zgodę i przesłał w załączeniu zmieniony formularz cenowy - zmiana poz. nr 6.

W trakcie realizacji robót Wykonawca wystąpił z wnioskiem (prośbą z 24 października 2022 r.) o akceptację „Kompleksowego projektu zamiennego fundamentów palowych prefabrykowanych obiektu mostowego”.

Ponadto trzy zmiany miały miejsce w 2023 r. (luty, marzec i czerwiec) i dotyczyły:

- a) dopuszczenia zastosowania narzutu kamiennego o frakcji 8-15 cm lub 9-25 cm, zamiast określonego w projekcie narzutu o frakcji 10-20 cm²²,
- b) zaproponowania przebiegu drenażu za przyczółkiem wraz z wylotami, podczas gdy w dokumentacji projektowej nie wyrysowano dokładnie przebiegu drenażu za przyczółkiem wraz z wylotem²³,
- c) dopuszczenia ułożenia płyt ażurowych na podsypce cementowo-piaskowej, zamiast układania płyt ażurowych na geowłókninie z pomocą kołków drewnianych²⁴.

Każdorazowo nadzór autorski po analizie przedstawionych zmian, z uwagi, że zaproponowane rozwiązania były tożsame z rozwiązaniami przyjętymi w projekcie podstawowym, rozwiązania zamienne przyjął i zaakceptował. Zmiany te nie spowodowały przesunięcia terminu określonego w umowie.

(akta kontroli str. 1222-1236, 1520-1553, 1554-1555, 1556-1558, 1559-1560)

Dyrektor ZDW wyjaśnił m.in., że w dokumentacji przetargowej Zamawiający dopuszczał wprowadzenie zmian technologii niektórych asortymentów robót. Odpowiedzi na pytania udzielane w trakcie prowadzenia procedury o udzielenie zamówienia publicznego pozostają w mocy w trakcie realizacji umowy - stając się elementem stanowiska Zamawiającego wyrażonym publicznie, zgodnie z zasadą równego traktowania wykonawców. Odpowiedzi tych udziela się przed złożeniem ofert, wobec powyższego udzielone odpowiedzi mogą stanowić ważne wskazówki dla wykonawcy, który zdecyduje się na złożenie oferty w postępowaniu. Zamawiający nie może po wyborze oferty wycofać się z zajętego stanowiska, byłoby to wbrew zasadom prawa zamówień publicznych. Rozliczenie pozycji nr 6 „Wykonanie posadowienia pośredniego mostu stałego” zostało rozliczone jako pozycja ryczałtowa - zgodnie z umową. Zamawiający przyjął bowiem, że Wykonawca dokonując wyceny tej pozycji robót uwzględnił już zmieniony sposób jej wykonania.

²² Karta nadzoru autorskiego nr KNA 2/2023 z 7 lutego 2023 r.

²³ Karta nadzoru autorskiego nr KNA 3/2023 z 20 marca 2023 r.

²⁴ Karta nadzoru autorskiego nr KNA 4/2023 z 27 czerwca 2023 r.

(akta kontroli str. 1190-1204)

3.3. Początkowo, zgodnie z zapisami w dzienniku budowy nadzór nad realizacją inwestycji sprawowany był przez byłego zastępcę dyrektora ZDW²⁵ (od 12 września 2022 r. do 27 października 2022 r.²⁶).

W ramach realizacji zadania prowadzono jednotomowy trzydziestostronicowy ponumerowany dziennik budowy, który zawierał wszystkie wymagane wpisy zarówno te wymagane szablonem jak i te dotyczące zgłaszania przez kierownika budowy i terminowego odbioru zgłoszonych robót przez inspektora nadzoru, w tym m.in. odbiory robót zanikających lub ulegających zakryciu, odbiory częściowe i odbiór końcowy. W dniu 18 września 2023 r. inspektor nadzoru potwierdził gotowość obiektu do odbioru końcowego, wykonanego zgodnie z dokumentacją. Kierownik budowy 18 września 2023 r. zakończył wpisy w dzienniku budowy.

W sześciu przypadkach stwierdzono dokonywanie skreśleń i poprawiania w zapisach dziennika budowy, co opisano szerzej w sekcji: *Stwierdzone nieprawidłowości* – nieprawidłowość Nr 6.

(akta kontroli str. 966-985, 2084-2103)

ZDW po przeprowadzeniu procedury dla zamówienia o wartości równej lub przekraczającej kwotę 130.000 zł netto udzieliło zamówienia polegającego na sprawowaniu nadzoru inwestorskiego (w tym również nadzoru autorskiego) nad robotami budowlanymi firmie zewnętrznej. Podpisanie umowy (ZDW-ZG-WM-3322-475/2022) nastąpiło w dniu 13 października 2022 r., z terminem zakończenia określonym na 13 miesięcy od daty podpisania umowy. Wynagrodzenie ryczałtowe określono na kwotę 165.000 zł brutto. Zgodnie z postanowieniami umowy obligatoryjnie ustanowiono inspektora nadzoru inwestorskiego w specjalności mostowej oraz osobę z uprawnieniami do nadzoru autorskiego w specjalności mostowej. Do zadań nadzoru inwestorskiego według umowy, należało m.in. reprezentowanie zamawiającego na budowie (min. jeden pobyt w tygodniu oraz na każde żądanie) poprzez sprawowanie kontroli nad wykonawcą robót w zakresie zgodności wykonanych przez niego robót budowlanych z wymogami zamawiającego, dokumentacji projektowej, przepisami powszechnie obowiązującymi prawa i zasadami wiedzy technicznej. Inspektor nadzoru inwestorskiego zobowiązany został ponadto do: znajomości i przestrzegania zapisów umowy z wykonawcą robót budowlanych, opiniowania i rekomendacji wraz z akceptacją harmonogramu w zakresie realizacji robót oraz jego aktualizacji, kontroli jakości wykonywanych robót zgodnie z SST, zatwierdzania i przedstawienia raz w miesiącu tabelarycznego zestawienia materiałów zatwierdzonych i niezatwierdzonych, szczegółowej kontroli jakości i terminowości wykonywanych robót z potwierdzeniem w raportach miesięcznych, protokołach z rad technicznych i rad budowy oraz sprawowania nadzoru autorskiego.

Zamawiający (ZDW) ustalił wartość zamówienia z należytą starannością, zgodnie z art. 28 PZP. Wszystkie osoby biorące udział w postępowaniu przetargowym podpisały wymagane oświadczenia, o których mowa w art. 56 ust. 4 PZP. Wykonawcę nadzoru inwestycyjnego wybrano zgodnie z przepisami PZP oraz wewnętrznymi regulacjami jednostki kontrolowanej. Umowa dotycząca realizacji zadania była zgodna z dokumentacją z przeprowadzonego zamówienia publicznego.

²⁵ W okresie od 29 sierpnia 2022 r. do 8 maja 2024 r. zastępca dyrektora ds. inwestycyjnych, a od 9 maja 2024 r. do nadal p.o. dyrektora Zarządu Dróg Wojewódzkich w Zielonej Górze.

²⁶ Rezygnacja z pełnienia funkcji inspektora nadzoru inwestorskiego.

Jednak po wykonaniu umowy, z naruszeniem terminu określonego w art. 448 PZP, zamieszczono ogłoszenie o wykonaniu umowy, co opisano szerzej w sekcji: *Stwierdzone nieprawidłowości – nieprawidłowość Nr 2*. Opóźnienia dotyczyły także zwrotu części zabezpieczenia kwoty należytego wykonania umowy w zakresie nadzoru inwestorskiego, co opisano szerzej w sekcji: *Stwierdzone nieprawidłowości – nieprawidłowość Nr 3*.

(akta kontroli str. 966-985, 1085-1153, 1567-1587, 1604-1612, 1625-1629, 1638-1735)

W ramach nadzoru inwestorskiego wypłacono terminowo wynagrodzenie w wysokości 135.728,58 zł netto (166.946,14 zł brutto).

Z dziennika budowy wynika, że nadzór inwestorski (obejmujący m.in., nadzór autorski) każdorazowo potwierdzał obecność na budowie stosownymi wpisami.

Nadzór inwestorski dokonywał sprawdzenia jakości prowadzonych prac. Nadzór inwestorski wykonał swoje badania trzykrotnie: w ramach prowadzonych badań wskaźnika zagęszczenia warstwy nasypu na przyczółku nr P2 od 16 marca do 14 kwietnia 2023 r., w ramach prowadzonych badań wskaźnika zagęszczenia warstwy nasypu na przyczółku nr P1 od 23 marca do 12 kwietnia 2023 r. oraz badania wytrzymałości naściskanie betonu ustroju mostu po 28 dniach pielęgnacji. W każdym z ww. przypadków próbki spełniały wymagania a beton spełniał wymagane kryteria.

(akta kontroli str. 251-263A, 966-985, 1085-1152, 1561-1563, 1564-1566)

Zastępca dyrektora ZDW pismem z 5 września 2022 r. zawiadomił LWINB²⁷ o zamierzonym terminie rozpoczęcia robót budowlanych z dniem 12 września 2022 r. W zawiadomieniu wskazano także na osoby sprawujące funkcje techniczne na budowie, tj. kierownika budowy i inspektora nadzoru inwestorskiego, które to zgodnie z oświadczeniami przyjęły te obowiązki.

Przekazanie terenu budowy nastąpiło protokółarnie 17 sierpnia 2022 r., a zgodnie z wpisem w dzienniku budowy w dniu 5 września 2022 r. rozpoczęto roboty związane z karczowaniem terenu, usuwaniem karpin i gałęzi.

W ramach prac przygotowawczych i obowiązków inwestora (ZDW), zastępca dyrektora ZDW, zgodnie z art. 41 ust. 4 w związku z art. 45c ustawy Prawo budowlane sporządził informację zawierającą m.in. dane o przewidywanym terminie rozpoczęcia robót budowlanych, tj. 9 września 2022 r.

(akta kontroli str. 964-965, 966-985, 1176-1180, 1292, 1952-1966)

Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Gorzowie Wlkp. decyzją²⁸ z 16 czerwca 2021 r. stwierdził brak potrzeby przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowiska przedsięwzięcia pn.: *Rozbudowa drogi wojewódzkiej nr 296 w km około 32+800 do około 33+000 polegająca na rozbiórce starego i budowie nowego mostu na rz. Czerna w ramach realizacji zadania pn. Budowa nowego mostu w km 32+864 na drodze wojewódzkiej nr 296 na rz. Czerna w m. Żaganiec*, i jednocześnie określił istotne warunki korzystania ze środowiska w fazie realizacji i eksploatacji przedsięwzięcia oraz wymagania dotyczące ochrony środowiska konieczne do uwzględnienia w dokumentacji wymaganej do wydania decyzji, o której mowa w art. 72 ust. 1 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnieniu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko²⁹, tj.:

- a) prace przygotowawcze polegające na wycince drzew i krzewów prowadzić na działkach o nr ewid. 283, 285, 288 i 289 obręb 0010 Żaganiec;

²⁷ Lubuski Wojewódzki Inspektor Nadzoru Budowlanego.

²⁸ WZŚ.420.30.2020.AN.

²⁹ Dz. U. z 2024 r. poz. 1112, ze zm.

- b) podczas prowadzenia prac budowlanych wyznaczyć miejsca parkowania maszyn budowlanych na terenie utwardzonym i zabezpieczyć przed ewentualnym wpływem substancji ropopochodnych do środowiska gruntowo-wodnego;
- c) zaplecze budowy, w tym przenośne sanitariaty, zlokalizować poza obszarem szczególnego zagrożenia powodzią;
- d) teren budowy wyposażać w sorbenty do neutralizacji ewentualnych wycieków płynów eksploatacyjnych z maszyn budowlanych;
- e) prace wykonywane sprzętem ciężkim w korycie rzeki Czarna prowadzić z użyciem zapory pływającej do neutralizacji ewentualnych wycieków płynów eksploatacyjnych z maszyn budowlanych;
- f) wody opadowe i roztopowe ze stałego obiektu mostowego odprowadzić powierzchniowo za pomocą spadków poprzecznych i podłużnych po podczyszczeniu w separatorze poprzez wylot do gruntu;
- g) wody opadowe i roztopowe z tymczasowego obiektu mostowego odprowadzić powierzchniowo za pomocą spadków poprzecznych i podłużnych bez podczyszczenia do gruntu;
- h) wykonać umocnienia dna oraz wyprofilowanie skarp rzeki nawiązując konstrukcją do jego przyległych odcinków;
- i) odpady gromadzić selektywnie w wydzielonych i przystosowanych miejscach, w warunkach odpowiednio zabezpieczonych przed przedostaniem się do środowiska gruntowo-wodnego substancji szkodliwych, w oznakowanych pojemnikach i kontenerach, a odpady niebezpieczne w atestowanych pojemnikach. Zebrane odpady przekazywać odbiorcom odpadów uprawnionych do zbierania, odzysku lub unieszkodliwienia odpadów danego rodzaju.

Z ww. decyzji wynikało ponadto, że planowana inwestycja nie naruszała zakazu art. 33 ust. 1 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody³⁰, tj. nie będzie znacząco negatywnie oddziaływać na cele ochrony ww. obszaru Natura 2000, bowiem nie wymaga ani nie spowoduje zmian kluczowych procesów i związków kształtujących strukturę obszaru, przebudowy zespołów i zgrupowań gatunków, zakłócenia relacji ekosystemowych, intensyfikacji zagrożeń dla utrzymania właściwego stanu ochrony gatunków ptaków i ich siedlisk, trwałej bariery migracji, zagrożenia dla utrzymania właściwego stanu ochrony gatunków ptaków.

Dyrektor Zarządu Zlewni PGW WP decyzją z 19 sierpnia 2021 r.³¹ udzielił ZDW pozwolenia wodnoprawnego na:

- a) rozbiórkę istniejącego mostu stałego,
- b) wykonanie nowego mostu stałego,
- c) wykonanie mostu tymczasowego³²,
- d) likwidację mostu tymczasowego,
- e) wykonanie wylotu zabezpieczonego klapą zwrotną, za pomocą którego odprowadzone będą wody opadowe i roztopowe z powierzchni projektowanego mostu stałego,
- f) usługę wodną w zakresie odprowadzania wód opadowych i roztopowych pochodzących z powierzchni projektowanego mostu stałego o powierzchni rzeczywistej i zredukowanej o stężeniu zanieczyszczeń węglowodorów ropopochodnych i zawiesiny ogólnej,

³⁰ Dz. U. z 2024 r. poz. 1478, ze zm.

³¹ WR.ZUZ.3.4210.284.2020.KS.

³² Wykonanie mostu tymczasowego zostało uwzględnione zarówno w pozwoleniu wodno-prawnym jak i pozwoleniu ZDRiD.

- g) lokalizowanie nowych obiektów budowlanych (most stały, tymczasowy wylot) na obszarze szczególnego zagrożenia powodzią.

Dyrektor Zarządu Zlewni PGW WP wskazał ponadto na obowiązek zawiadomienia PGW WP Nadzór Wodny Żagań i innych zainteresowanych stron o terminie rozpoczęcia i zakończenia robót z co najmniej siedmiodniowym wyprzedzeniem.

Inwestycja nie wymagała uzgodnienia z konserwatorem zabytków oraz nie wskazywała na konieczność wykonania stosowanych opracowań np. wyprzedzających i ratowniczych badań archeologicznych oraz na realizację inwestycji pod nadzorem archeologicznym.

(akta kontroli str. 230-241, 349-360, 373-385, 386-394)

Przeprowadzone oględziny w zakresie realizacji zadania inwestycyjnego wykazały, że droga wojewódzka nr 296 w sąsiedztwie mostu jest w dobrym stanie technicznym, posiada nawierzchnię bitumiczną. Szerokość jezdni wynosi 6 m. Jest to droga dwukierunkowa, jednojezdniowa po jednym pasie ruchu w każdym kierunku. Na odcinku drogi objętym remontem droga przebiega w niewielkim nasypie i posiada przekrój drogowy z obustronnymi pobocznymi. Na moście szerokość jezdni wynosi ok. 7 m plus 2 x 0,5 m opaska. Krawężniki są granitowe wyniesione. Most znajduje się na odcinku prostym drogi. Most zabezpieczony jest obustronnie barierami stalowymi o wysokości 1,2 m. Przed i za mostem, po obu stronach drogi znajdują się drogowe bariery ochronne zabezpieczające nasyp.

Most jest konstrukcją żelbetową, jednoprzęsłową o konstrukcji belki wolnopodpartej, o rozpiętości ok. 27 m. Przęsło oparte jest na podporach żelbetowych. Podpory stanowią dwa przyczółki żelbetowe ze skrzydłami zatopionymi w nasypie drogowym. Na obiekcie występuje ciąg pieszy (prawa strona) o szerokości ok. 2,50 m. Stwierdzono, m.in. że:

- brak było ubytków nawierzchni na obiekcie mostowym i dojazdach (brak piasku, żwiru, zabłocenia, spękania, zapadnięcia, wykruszenia, ubytków), brak deformacji nawierzchni, spękań, zapadnięć czy kolein),
- przygotowano kanał technologiczny pod ewentualne urządzenia obce,
- przyczółki były bez ubytków i pęknięć,
- urządzenia odwadniające były czyste i drożne,
- balustrady i bariery ochronne były kompletne bez uszkodzeń i deformacji,
- urządzenia dylatacyjne były bez spękań i deformacji.

Jednocześnie stwierdzono, nienależyte utrzymanie obiektu mostowego w zakresie: zanieczyszczenie urządzeń dylatacyjnych, powyginanych elementy dwóch słupków kilometrażowych, wegetacji roślin na części nawierzchni chodnika i schodów oraz zanieczyszczone schody roślinnością z drzew i krzewów, zanieczyszczenia w korycie rzeki pod mostem, gdzie były wystające powyginane pręty zbrojeniowe oraz wycieku wody na wysokości łożyska nr 2, na podporze P1 od strony m. Żagań, co opisano szerzej w sekcji: *Stwierdzone nieprawidłowości* – nieprawidłowość Nr 7.

(akta kontroli str. 1967-1976)

3.4. W trakcie realizacji zadania wystąpiła jedna sytuacja dotycząca robót zamiennych w zakresie budowy mostu tymczasowego³³. W dniu 30 września 2022 r. wykonawca zwrócił się z propozycją zmiany technologii wykonania mostu tymczasowego oraz konstrukcji oporowej nasypu drogowego stanowiącego dojazd do obiektu tymczasowego (zabezpieczenia nasypu drogi tymczasowej ze ścianki szczelnej na ściankę Berlińską). Ponadto wykonawca przedłożył

³³ Nr 1 z 28 października 2022 r.

projekt technologiczny konstrukcji zamiennej oraz kosztorys robót zamiennych. Zamiana materiałów została zgłoszona przez wykonawcę odpowiednim wnioskiem materiałowym oraz posiadała opinię nadzoru autorskiego i inwestorskiego oraz zatwierdzenie zamawiającego.

Zamawiający zaakceptował zaproponowaną zmianę technologii pod warunkiem zgodności z wydaną decyzją ZRiD oraz innymi decyzjami, opiniami czy uzgodnieniami, a zamiana ta nie wpłynęła na zwiększenie pierwotnie szacowanej wartości robót związanego z budową mostu tymczasowego. Nie spowodowało to wydłużenia terminu realizacji umowy.

(akta kontroli str. 1819-1830, 1906-1951, 2031-2040)

Przeprowadzone przez NIK badanie 17 pozycji STWiORB (dotyczących: wykonania wykopów, zasypania wykopów wraz z zagęszczeniem i uformowaniem skarp i stożków, ścianki szczelnej, pali prefabrykowanych, próbnego obciążenia pali, stali zbrojeniowej, belek sprężonych, izolacji z papy termozgrzewalnej, warstwy wiążącej z asfaltu lanego, nawierzchni z mieszanki SMA, nawierzchnio-izolacji-bitumicznej, kolektora obiektowego, odwodnienie izolacji drenażu i sączków, łożysk elastomerowych, urządzeń dylatacyjnych, drenażu za przyczółkiem, warstwy filtracyjnej za przyczółkiem) wykazało m.in., że:

- protokoły / raporty z badań zawierały informacje dotyczące rodzaju i ilości badań oraz ich jakości, zawierały datę, podpis i lokalizację umożliwiającą identyfikację miejsca pobrania próbek lub przeprowadzenia badań konkretnego wbudowanego materiału. Badania zostały przeprowadzone przez osoby do tego uprawnione oraz przy udziale osób wskazanych w umowie lub SWZ/STWiORB,
- dokumenty przetargowe i postanowienia umowy z wykonawcą precyzowały warunki dotycząc jakości robót. Wykonawca był zobowiązany do wykonania przedmiotu umowy zgodnie z technologią określoną w opisie przedmiotu zamówienia, STWiORB, dokumentacją techniczną, zasadami rzetelnej wiedzy technicznej, przepisami prawa, zasadami sztuki budowlanej, obowiązującymi normami technicznymi i technologicznymi z materiałów posiadających wymagane atesty, aprobaty techniczne i spełniające wymogi normy, odpowiadające wymaganiom określonym w art. 10 ustawy Prawo budowlane, przeprowadzenie prób i badań technicznych oraz uzyskanie zezwoleń, które wymagane są do eksploatacji przedmiotu umowy. W Szczegółowej Specyfikacji Technicznej D.M.00.00.00 *Wymagania ogólne* zapisano m.in., iż do obowiązków wykonawcy należy opracowanie Programu Zapewnienia Jakości (dalej: *PZJ*)³⁴,
- nadzór inwestorski korzystał w trzech przypadkach (dwa razy piasek i raz beton) z akredytowanego laboratorium w celu potwierdzenia jakości użytych podczas realizacji robót budowlanych materiałów,
- w dwóch przypadkach brak było wpisu do dziennika budowy, co opisano szerzej w sekcji: *Stwierdzone nieprawidłowości* – nieprawidłowość Nr 8.

Ocena techniczna wykonania robót została oparta o specyfikację techniczną i dokumentację sporządzoną przez projektanta w podziale na poszczególne elementy, z wyjątkiem poniższych zmian zakwalifikowanych jako nieistotne:

³⁴Zapisano, iż: do obowiązków wykonawcy należy opracowanie i przedstawienie do aprobaty inżyniera nadzoru inwestorskiego programu zapewnienia jakości (*PZJ*), w którym przedstawi on zamierzony sposób wykonywania robót, możliwości techniczne, kadrowe i organizacyjne gwarantujące wykonanie robót zgodnie z dokumentacją projektową, SST oraz poleceniami i ustaleniami przekazanymi przez inżyniera nadzoru inwestorskiego. Program zapewnienia jakości zawierać będzie część ogólną i część szczegółową opisującą wykonanie każdego asortymentu robót.

- a) M.11.04.01. Pale prefabrykowane - zmiana rozstawu i ilości pali i rysunkiem zamiennym;
- b) M.17.01.01. Łożyska elastomerowe;
- c) M.20.01.03. Rury osłonowe PCV 110 w kapach. Należało zwiększyć ilość rur osłonowych w kapach z uwagi na ilość projektowanych światłowodów;
- d) M.20.01.06. Umocnienia stożków płytami ażurowymi. Zmiana podsypki piaskowej na podsypkę cementową z uwagi na późniejszą trwałość;
- e) M.20.01.15. Koryto wraz z profilowaniem i zagęszczaniem podłoża. Zmiana frakcji kruszywa z uwagi na brak dostępności materiału;
- f) M.20.01.25. Most objazdowy. Zmiana technologii wykonania z uwagi na optymalizację technologii.

Powyższe zmiany zostały zaakceptowane przez nadzór inwestorskie (nadzór autorski) i nie miały wpływu na obniżenie jakości i trwałości wykonanych robót, a podyktowane były usprawnieniem technologii wykonanych prac i polepszeniem standardu użytkowania i trwałości obiektu mostowego.

Na podstawie przeprowadzonych przez nadzór inwestorski kontroli jakości wykonanych robót, stwierdzono, że stan techniczny obiektu jest dobry i zgodny z zamierzeniem ZDW.

(akta kontroli str. 1906-1951, 2015-2024)

3.5. Zgodnie z zawartą z wykonawcą umową ZDW zabezpieczył swoje interesy w zakresie kar umownych oraz należytego wykonania umowy. Z umowy wynikało m.in., że wykonawca zobowiązany został do zapłaty kar umownych, co zostało opisane w pkt. 2.2.d niniejszego wystąpienia.

(akta kontroli str. 831-865, 1604-1612, 1727-1735)

3.6. ZDW, pismem z 11 lipca 2023 r. złożył wniosek o wydanie pozwolenia na użytkowanie obiektu budowlanego przed wykonaniem wszystkich robót budowlanych. Do całkowitego zakończenia budowy wskazano na roboty dotyczące: [1] rozbiórki mostu tymczasowego wraz z dojazdami, [2] umocnienie stożków, [3] profilowanie skarp, [4] schody skarpowe wraz z balustradą, [5] gurt betonowy wraz z umocnieniem rzeki od górnej wody, [6] montaż barier drogowych na dojazdach do obiektu, [7] humusowanie terenu. [8] oznakowanie poziome docelowe, [9] oznakowanie pionowe docelowe. Z dokumentu wynika, że ww. prace miały zostać wykonane do 18 września 2023 r.

W zakresie przygotowania i realizacji inwestycji zarządca (ZDW) dopełnił formalności związanych z budową kanału technologicznego.

W dniu 5 października 2023 r. sporządzono protokół odbioru końcowego robót budowlanych na obiekcie, w którym stwierdzono następujące wady i usterki (nieistotne), tj.: usunąć beton z ław podłożyskowych, oczyścić teren po zapleczu budowy, odtworzyć słupek drogowy, usunąć pozostałości asfaltu.

Termin usunięcia ww. wad i usterek określono do 31 października 2023 r. Wykonawca prac pismem z 16 października 2023 r. poinformował o usunięciu usterek, o których mowa była w protokole z 5 października 2023 r. Podmiot sprawujący nadzór inwestorski pismem z 6 listopada 2023 r. poinformował wykonawcę o ustalonym terminie (10 listopada 2023 r. o godz. 10:00) przeglądu obiektu w związku ze zgłoszeniem przez wykonawcę usunięcia usterek wskazanych w protokole odbioru końcowego.

Zawiadomienie o zakończeniu budowy sporządzone i podpisane zostało 18 września 2023 r.

Z protokołu gwarancyjnego przeglądu obiektu w dniu 5 grudnia 2024 r. wynika m.in., że zauważono wyciek wody na łożysku nr 2, na podporze P1 (od strony m. Żagań). Ww. wyciek zakwalifikowano do obserwacji.

(akta kontroli str. 1005-1007, 1009-1012, 1019-1020, 1187-1189, 1385-1389, 1808)

3.7. Proces realizacji zadania pn. *Budowa nowego mostu w km 32+864 na drodze wojewódzkiej nr 296 na rzece Czarna w miejscowości Żaganiec* nie był przedmiotem kontroli i audytu wewnętrznego. Realizacja zadania była objęta kontrolą zewnętrzną przeprowadzoną przez Ministerstwo Infrastruktury, Departament Dróg Publicznych w zakresie wykorzystania środków Rządowego Funduszu Rozwoju Dróg. W trakcie kontroli stwierdzono:

- niezgodność w dokumentacji projektowej w stosunku do zapisów szczegółowego opisu zadania uzgodnionych przez Szefostwo Transportu i Ruchu Wojsk - Centrum Koordynacji Ruchu Wojsk³⁵ (zgodnie z § 1 ust. 10 umowy³⁶) w zakresie długości odcinka drogi objętego inwestycją (w opisie 1,15 km - 0+044 km do 1+210 km, w projekcie 1,14 km - 0+000 km do 1+139,65 km),
- niezgodność w dokumentacji projektowej w stosunku do zapisów szczegółowego opisu zadania uzgodnionych przez Szefostwo Transportu i Ruchu Wojsk - Centrum Koordynacji Ruchu Wojsk (zgodnie z § 1 ust. 10 umowy³⁷) w zakresie długości odcinka drogi objętego inwestycją (w opisie 0,25 km - 32+780 km do 33+030 km, w projekcie 0,19 km - 32+728 km do 32+921,90 km).

W ww. zakresie zastępca dyrektora ZDW wyjaśnił m.in., że szczegółowy opis zadania był załącznikiem do umowy na sfinansowanie zadania i w związku z tym był sporządzony przed podpisaniem umowy, na etapie którym znane były jedynie ogólne założenia projektowe. Ostatecznie długość odcinka została ustalona na etapie wykonywania dokumentacji w oparciu o: 1) przyjęte rozwiązania projektowe podyktowane optymalizacją rozwiązań związanych z bezpieczeństwem ruchu drogowego, sposobem włączenia oraz projektowana niweleta, 2) warunki terenowe wynikające z przyjętych rozwiązań konstrukcyjnych i lokalizacyjnych obiektu, 3) dokumentację geologiczną.

Ponadto zastępca dyrektora poinformował kontrolującego (Ministerstwo Infrastruktury) o przesłaniu - przed złożeniem wniosku o wydanie decyzji ZRID - do *STiRW-CKRW* celem uzgodnienia przedmiotowej dokumentacji w zakresie zgodności z załącznikiem nr 1 (szczegółowym opisem zadania). Przesłana dokumentacja zawierała opis do projektu budowlanego oraz rysunki (tj. projekt zagospodarowania terenu, rysunek ogólny mostu, przekrój poprzeczny i podłużny rzeki, przekrój poprzeczny i przekroje normalne), a na przedłożonym do uzgodnienia projekcie były wrysowane kilometraże opracowywanego odcinka. Projekt budowlany został uzgodniony z resorem obrony narodowej i był realizowany na podstawie uzgodnionego zakresu opracowania.

(akta kontroli str. 1160-1175, 1237, 1977-1979, 1980-2010)

3.8. Inwestor łącznie na realizację zadania poniósł wydatki w wysokości 7.042.974,64 zł brutto (5.726.803,64 zł netto), w tym roboty budowlane³⁸, nadzór inwestorski³⁹, opracowanie dokumentacji projektowej⁴⁰, wycinka drzew

³⁵ Dalej: *STiRW-CKRW*.

³⁶ Nr FDS-14/2019.

³⁷ Nr FDS-15/2019.

³⁸ 6.752.875,47 zł brutto (5.490.143,66 zł netto) - kwota z faktur za roboty budowlane łącznie z waloryzacją.

³⁹ 166.946,14 zł brutto (135.728,58 zł netto) - kwota z faktur za nadzór inwestorski³⁹ łącznie z waloryzacją.

⁴⁰ 117.096 zł brutto (95.200 zł netto) - faktura za opracowanie dokumentacji projektowej. Umowa ZDW-ZG-WM-33/2020 z 28 stycznia 2020 r. Kwota z umowy 118.695 zł brutto (96.500 zł netto).

i krzewów⁴¹, oraz odszkodowanie na nieruchomości wyłączonej⁴². Nie stwierdzono opóźnień w płatnościach, nie naliczono odsetek za opóźnienia i nie naliczono kar wynikających z umowy.

Zadanie realizowane było przy udziale podwykonawców⁴³, którzy byli zgłoszeni i zatwierdzeni przez ZDW. Nie stwierdzono, aby dochodziło do podwójnej zapłaty za to samo zadanie, a podwykonawcy nie występowali do zamawiającego z wnioskami o płatności bezpośrednio.

(akta kontroli str. 831-903, 1085-1101, 1158-1159, 1078-1084, 1330-1431, 1492-1493, 1564-1566, 1743-1765)

3.9. Stosownie do art. 44 ust. 1-3 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych⁴⁴, ZDW wydatkował środki w wysokości i terminach wynikających z wcześniej zaciągniętych zobowiązań zawartych w umowie. Nie stwierdzono opóźnień w regulowaniu przez ZDW płatności na rzecz wykonawcy. Każdorazowo do faktury z wykonawcą zadania załączano oświadczenia o braku zaległości podwykonawców robót i dostawców materiałów wraz z fakturą i potwierdzeniami przelewu zapłaty za fakturę.

Waloryzację wynagrodzenia wykonawcy mostu dokonano niezgodnie z postanowieniami umowy, co opisano szerzej w sekcji: *Stwierdzone nieprawidłowości* – nieprawidłowość Nr 4, a także stwierdzono opóźnienie w zaewidencjonowaniu wybudowanego mostu, co opisano szerzej w sekcji: *Stwierdzone nieprawidłowości* – nieprawidłowość Nr 5.

(akta kontroli str. 831-903, 1085-1101, 1078-1084, 1330-1431, 1492-1493, 1564-1566, 1743-1765)

3.10. Zbadana przez NIK próba dziesięciu wbudowanych w ramach zadania materiałów wykazała m.in., że każdorazowo wniosek został przygotowany i zaakceptowany przez wykonawcę oraz zatwierdzony przez inspektora nadzoru inwestorskiego.

Dokumentacja powykonawcza została wykonana stosownie do wymagań umowy i punktu 8 SST. Zawierała wszystkie wymagane elementy, została zweryfikowana zgodnie z pkt. 8.4.2. SST. Należność wykonawcy wynikająca z faktur została przekazana stosownie do warunków umowy, tj. m.in. po sprawdzeniu czy wykonawca rozliczył się z podwykonawcami. Zadanie realizowane było przy udziale podwykonawców, którzy byli zgłoszeni i zatwierdzeni przez ZDW.

(akta kontroli str. 1158-1159, 1564-1566, 2011-2012, 2013-2014)

⁴¹ 4.396,03 zł brutto (4.070,40 zł netto) - faktura za wycinkę i uprzętnięcie drzew i krzewów. Porozumienie nr 1/22 zawarte 3 czerwca 2022 r. pomiędzy ZDW w Zielonej Górze a Nadleśnictwem Żagań.

⁴² 1.661 brutto zł - odszkodowanie za nieruchomości wyłączonej. Na rzecz Skarbu Państwa - Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasy Państwowe Nadleśnictwa Żagań - decyzja LUW z 10 listopada 2022 r.

⁴³ Podwykonawcy dostaw i usług: [1] wykonanie posadowienia pośredniego mostu w technologii pali prefabrykowanych wraz z opracowaniem dokumentacji powykonawczej; [2] dostawa stali zbrojeniowej; [3] dostawa łożysk elastomerowych i modułowych urządzeń dylatacyjnych; [4] dostawa betonu; [5] dostawa belek typu T; [6] wykonanie zabezpieczenia antykorozyjnego powierzchni betonowych oraz izolacyjno-nawierzchni kap chodnikowych wraz z dokumentacją powykonawczą; [7] wykonanie warstwy wiążącej z asfaltu lanego na obiekcie wraz z obróbką wpustów i uszczelnieniem taśmą bitumiczną; [8] dostawa i montaż barieroporęczy mostowych oraz barier drogowych; [9] wykonanie robót branży drogowej wraz z dokumentacją powykonawczą.

⁴⁴ Dz. U. z 2024 r. poz. 1530, ze zm.

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. ZDW nie wyegzekwował od wykonawcy robót budowlanych sporządzenia, aktualizacji i przedłożenia do zatwierdzenia zamawiającemu harmonogramu rzeczowo-finansowego, mimo obowiązku wynikającego z § 2 umowy⁴⁵ na wykonanie robót budowlanych: Budowa nowego mostu w km 32+864 na drodze wojewódzkiej nr 296 na rz. Czerna w m. Żaganiec.

Z dziennika budowy, harmonogramu rzeczowo-finansowego, czy protokołów z odbioru robót wynikało m.in., że:

- 11 października 2022 r. polecono zwrócić szczególną uwagę na stan oznakowania czasowej organizacji ruchu, podczas gdy wprowadzenie tymczasowej organizacji ruchu utrzymanie oznakowania podczas robót przewidziane było w harmonogramie rzeczowo-finansowym w grudniu 2022 r. Z protokołu odbioru częściowego robót budowlanych (nr 2/11/2022) za okres od 1 do 31 października 2022 r.⁴⁶ wynikało m.in., że w ramach wyszczególnionych robót wskazano na organizację ruchu - wprowadzenie tymczasowej organizacji ruchu, utrzymanie oznakowania podczas robót i wprowadzenie stałej organizacji ruchu po zakończeniu robót wraz z opracowaniem, zaopiniowaniem i zatwierdzeniem dodatkowych schematów organizacji ruchu wynikających z przyjętej technologii.
- 19 grudnia 2022 r. zgłoszono do odbioru rozpoczęcie robót ziemnych związanych z posadowieniem obiektu, a 20 grudnia 2022 r. rozpoczęto prace związane z posadowieniem pali prefabrykowanych, podczas gdy zadanie to przewidziane było w harmonogramie rzeczowo-finansowym w lutym 2023 r. Z protokołu odbioru częściowego robót budowlanych (nr 5/01/2023) za okres od 1 do 31 stycznia 2023 r.⁴⁷ wynikało m.in., że w ramach wyszczególnionych robót wskazano na wykonanie posadowienia pali i próbne obciążenie pali.
- 22 grudnia 2022 r. zakończono prace związane z pogrążeniem pali prefabrykowanych, a 10 stycznia 2023 r. wykonano badania próbnego obciążenia pali, podczas gdy zadanie to przewidziane było w harmonogramie rzeczowo-finansowym w lutym 2023 r. Z protokołu odbioru częściowego robót budowlanych (nr 5/01/2023) za okres od 1 do 31 stycznia 2023 r.⁴⁸ wynikało m.in., że w ramach wyszczególnionych robót wskazano na próbne obciążenie pali.
- 18 stycznia 2023 r. wystąpiono i uzyskano zgodę na ułożenie betonu wyrównawczego, podczas gdy zadanie to przewidziane było w harmonogramie rzeczowo-finansowym w marcu 2023 r.
- 2, 10 i 14 lutego 2023 r. dokonano betonowanie elementów betonem klasy C30/37, podczas gdy zadanie to przewidziane było w harmonogramie rzeczowo-finansowym w lipcu 2023 r. Z protokołu odbioru częściowego robót budowlanych (nr 7/03/2023) za okres od 1 do 31 marca 2023 r.⁴⁹ wynikało m.in., że w ramach wyszczególnionych robót wskazano na beton C30/37 podpór wraz z oczepek pali.

Z protokołu odbioru częściowego robót budowlanych (nr 8/04/2023) za okres od 1 do 30 kwietnia 2023 r.⁵⁰ wynikało m.in., że w ramach wyszczególnionych robót wskazano na beton C30/37 podpór wraz z oczepek pali.

⁴⁵ Wykonawca niezwłocznie, jednak nie później niż w terminie 7 dni od dnia ujawnienia konieczności aktualizacji, sporządzi harmonogram i przedstawi go do zatwierdzenia.

⁴⁶ Załącznik do faktury VAT nr 007-2/22003/2022/11 z dnia 24 listopada 2022 r.

⁴⁷ Załącznik do faktury VAT nr FVS/12/02/2023/22003 z dnia 17 lutego 2023 r.

⁴⁸ Załącznik do faktury VAT nr FVS/12/02/2023/22003 z dnia 17 lutego 2023 r.

⁴⁹ Załącznik do faktury VAT nr FVS/4/04/2023/22003 z dnia 11 kwietnia 2023 r.

⁵⁰ Załącznik do faktury VAT nr FVS/4/05/2023/22003 z dnia 15 maja 2023 r.

Z protokołu odbioru częściowego robót budowlanych (nr 9/05/2023) za okres od 1 do 31 maja 2023 r.⁵¹ wynikało m.in., że w ramach wyszczególnionych robót wskazano na beton C30/37 ustroju nośnego i płyt przejściowych.

Z protokołu odbioru częściowego robót budowlanych (nr 10/06/2023) za okres od 1 do 30 czerwca 2023 r.⁵² wynikało m.in., że w ramach wyszczególnionych robót wskazano na beton C30/37 ustroju nośnego i kap.

- 28 lutego 2023 r. zgłoszono do odbioru wykonanie izolacji, podczas gdy zadanie to przewidziane było w harmonogramie rzeczowo-finansowym w maju 2023 r. Z protokołu odbioru częściowego robót budowlanych (nr 6/02/2023) za okres od 1 do 28 lutego 2023 r.⁵³ wynikało m.in., że w ramach wyszczególnionych robót wskazano na wykonanie izolacji powierzchni podziemnej poprzez dwukrotne posmarowanie materiałem bitumicznym.

Z protokołu odbioru częściowego robót budowlanych (nr 7/03/2023) za okres od 1 do 31 marca 2023 r.⁵⁴ wynikało m.in., że w ramach wyszczególnionych robót wskazano na wykonanie izolacji powierzchni podziemnej poprzez dwukrotne posmarowanie materiałem bitumicznym.

- 15 i 23 marca 2023 r. zgłoszono do odbioru i odebrano wykonanie drenażu za przyczółkiem, podczas gdy zadanie to przewidziane było w harmonogramie rzeczowo-finansowym w maju 2023 r. Z protokołu odbioru częściowego robót budowlanych (nr 10/06/2023) za okres od 1 do 30 czerwca 2023 r.⁵⁵ wynikało m.in., że w ramach wyszczególnionych robót wskazano na wykonanie drenażu poprzecznego i podłużnego w warstwie wiążącej geowłókniną z grysem bazaltowym otoczonym kompozycją epoksydową.

- 20 kwietnia 2023 r. zgłoszono do odbioru i odebrano zakończenie montażu belek prefabrykowanych typu T27, podczas gdy zadanie to przewidziane było w harmonogramie rzeczowo-finansowym w czerwcu 2023 r. Z protokołu odbioru częściowego robót budowlanych (nr 8/04/2023) za okres od 1 do 30 kwietnia 2023 r.⁵⁶ wynikało m.in., że w ramach wyszczególnionych robót wskazano na wykonanie i montaż prefabrykatów betonowych sprężonych typu „T” o rozpiętości modularnej 27 m.

- 18 maja 2023 r. zgłoszono do odbioru i odebrano wykonanie montażu dylatacji, podczas gdy zadanie to przewidziane było w harmonogramie rzeczowo-finansowym w sierpniu 2023 r. Z protokołu odbioru końcowego robót budowlanych (nr 9/05/2023 r.) za okres od 1 do 31 maja 2023 r.⁵⁷ wynikało m.in., że w ramach wyszczególnionych robót wskazano na wykonanie dylatacji modułowej szczelnej na jezdni i kapach chodnikowych.

- 21 czerwca 2023 r. zakończono i odebrano montaż barier energochłonnych na obiekcie, podczas gdy zadanie to przewidziane było w harmonogramie rzeczowo-finansowym w lipcu 2023 r. Z protokołu odbioru częściowego robót budowlanych (nr 10/06/2023) za okres od 1 do 30 czerwca 2023 r.⁵⁸ wynikało m.in., że w ramach wyszczególnionych robót wskazano na montaż barieroporęczy ochronnych.

Z protokołu odbioru końcowego robót budowlanych (z dnia 5 października 2023 r.) za okres od 1 sierpnia 2023 r. do 18 września 2023 r.⁵⁹ wynikało m.in.,

⁵¹ Załącznik do faktury VAT nr FVS/8/06/2023/22003 z dnia 15 czerwca 2023 r.

⁵² Załącznik do faktury VAT nr FVS/5/07/2023/22003 z dnia 12 lipca 2023 r.

⁵³ Załącznik do faktury VAT nr FVS/11/03/2023/22003 z dnia 15 marca 2023 r.

⁵⁴ Załącznik do faktury VAT nr FVS/4/04/2023/22003 z dnia 11 kwietnia 2023 r.

⁵⁵ Załącznik do faktury VAT nr FVS/5/07/2023/22003 z dnia 12 lipca 2023 r.

⁵⁶ Załącznik do faktury VAT nr FVS/4/05/2023/22003 z dnia 15 maja 2023 r.

⁵⁷ Załącznik do faktury VAT nr FVS/8/06/2023/22003 z dnia 15 czerwca 2023 r.

⁵⁸ Załącznik do faktury VAT nr FVS/5/07/2023/22003 z dnia 12 lipca 2023 r.

⁵⁹ Załącznik do faktury VAT nr FVS/2/10/2023/22003 z dnia 6 października 2023 r.

że w ramach wyszczególnionych robót wskazano na montaż barier ochronnych.

- 6 lipca 2023 r. wykonano i odebrano badanie próbnego obciążenia mostu, podczas gdy zadanie to przewidziane było w harmonogramie rzeczowo-finansowym w sierpniu 2023 r. Z protokołu odbioru częściowego robót budowlanych (nr 11/07/2023) za okres od 1 do 31 lipca 2023 r.⁶⁰ wynikało m.in., że w ramach wyszczególnionych robót wskazano na wykonanie próbnego obciążenia statycznego ustroju nośnego mostu wraz wykonaniem projektu próbnego obciążenia.

(akta kontroli str. 831-903, 904-918, 2084-2103)

Dyrektor ZDW wyjaśnił m.in., że: w przedmiotowym zadaniu miało miejsce „wyprzedzanie harmonogramu” i nie wystąpiło ryzyko niezakończenia robót w terminie.

(akta kontroli str. 1190-1236)

Zdaniem NIK, na wykonawcę i zamawiającego nałożono obowiązek aktualizacji harmonogramu rzeczowo-finansowego. Z § 2 umowy nie wynika odstępnie od obowiązku sporządzenia harmonogramu np. w przypadku wyprzedzenia robót. Dokument ten jest istotny nie tylko z uwagi na monitorowanie postępu prac na budowie, ale również w zakresie zabezpieczenia i finansowania realizacji poszczególnych etapów zadań objętych harmonogramem rzeczowo-finansowym. Umowa nie przewidywała odstępstwa od obowiązku zaktualizowania i zatwierdzenia harmonogramu rzeczowo-finansowego.

2. Z naruszeniem terminu określonego w art. 448 *PZP* zamawiający (ZDW) zamieścił w *BZP* ogłoszenie o wykonaniu umowy na wykonanie usługi Nadzoru inwestorskiego na zadaniu pn.: Budowa nowego mostu w km 32+864 na drodze wojewódzkiej nr 296 na rz. Czerna w m. Żaganiec⁶¹.

Ustalono, że ww. ogłoszenie zamieszczono w *BZP* w dniu 26 lutego 2024 r., podczas gdy faktyczne wykonanie wraz z rozliczeniem umowy nastąpiło nie później niż 20 listopada 2023 r. - zamawiający dokonał odbioru usługi w zakresie nadzoru inwestorskiego na podstawie protokołu odbioru końcowego (nr 10/2023) w dniu 26 października 2023 r., a zapłata końcowa dokonała została w dniu 20 listopada 2023 r. na podstawie faktury VAT nr 2023/10/83 z 26 października 2023 r.

(akta kontroli str. 513-538, 1085-1101, 1427-1431, 1567-1574, 1736-1739, 2084-2103)

Odnosnie nieprawidłowości Naczelnik Wydziału Mostów wyjaśnił, że było to przeoczenie wydziału, za które ponosi odpowiedzialność.

(akta kontroli str. 1740-1742)

Z wyjaśnień dyrektora ZDW wynika m.in., że powodem ogłoszenia o wykonaniu umowy, ze wskazanym opóźnieniem, było przeoczenie komórki merytorycznej czyli Wydziału Mostów.

(akta kontroli str. 1952-1966)

3. Do 23 grudnia 2024 r. zaniechano zwrotu części zabezpieczenia należytego wykonania umowy za zrealizowanie usługi *Nadzoru inwestorskiego na zadaniu pn.: Budowa nowego mostu w km 32+864 na drodze wojewódzkiej nr 296 na rz. Czerna w m. Żaganiec*⁶², co stanowiło naruszenie § 12 ww. umowy, zgodnie z którym 70 % zabezpieczenia powinno zostać zwolnione w ciągu 30 dni od dnia wykonania zamówienia (usługi) i uznania przez zamawiającego za należyte wykonane.

⁶⁰ Załącznik do faktury VAT nr FVS/1/08/2023/22003 z dnia 9 sierpnia 2023 r.

⁶¹ Nr ZDW-ZG-WM-3322-475/2022 z 13 października 2022 r.

⁶² Nr ZDW-ZG-WM-3322-475/2022 z 13 października 2022 r.

Z dokumentów ZDW wynika m.in., że:

- protokół odbioru końcowego realizacji usługi nr 10/2023 sporządzono 26 października 2023 r.;
- ostatnia faktura VAT nr 2023/10/83 z 26 października 2023 r., zapłacona została 20 listopada 2023 r.

Pomimo powyższego Naczelnik Wydziału Mostów wniosek do Wydziału Budżetowo-Księgowego ZDW o zwolnienie części zabezpieczenia podpisał dopiero 19 grudnia 2024 r., a zwolnienie zabezpieczenia należytego wykonania umowy dokonane zostało 23 grudnia 2024 r.⁶³

(akta kontroli str. 1085-1101, 1427-1431, 1567-1587, 1604-1612, 1727-1735, 2084-2103)

Z tożsamych wyjaśnień naczelnika Wydziału Mostów oraz *dyrektora ZDW* wynika m.in., że opóźnienie wysłania wniosku o zwolnienie zabezpieczenia spowodowane było przeoczeniem komórki merytorycznej, czyli Wydziału Mostów, za które odpowiedzialności ponosi naczelnik. Uchybienie terminu nie spowodowało żadnych roszczeń ze strony wykonawcy.

(akta kontroli str. 1740-1742, 1952-1966)

4. Przy rozliczeniach z Wykonawcą umowy (ZDW-ZG-WM-322-328/2022) z dnia 18.07.2022 r. zmodyfikowano bez dochowania formy pisemnej (wymaganej pod rygorem nieważności), określony w umowie sposób dokonywania waloryzacji wynagrodzenia, rezygnując (zgodnie z propozycją Wykonawcy): ze wstępnego obliczania wartości waloryzacji oraz dokonywania korekty waloryzacji po ogłoszeniu wskaźników przez Prezesa GUS. Paragraf 8 ust. 1 pkt 1 umowy przewidywał waloryzację wynagrodzenia wykonawcy za wykonanie zadania, m.in.:

- *kwoty płatne Wykonawcy będą waloryzowane począwszy od 7 miesiąca trwania umowy (lit. c),*
- *waloryzacji będą podlegać kwoty wskazane w Protokołach odbioru częściowego robót, wystawionych za roboty wykonane w terminie umownym ... (lit. d),*
- *w przypadku braku aktualnych wskaźników (publikacja wskaźników w biuletynach GUS odbywa się z opóźnieniem) waloryzacja z bieżącego okresu rozliczeniowego zostanie wyliczona, gdy Prezes GUS ogłosi wskaźniki dla danego okresu objętego Protokołem odbioru częściowego. Występując o Protokół odbioru częściowego Wykonawca obliczy wstępnie wartości zwaloryzowanych kwot poświadczonych w każdym Protokole odbioru częściowego, zrealizowanych w każdym miesiącu, używając ostatniego z opublikowanych miesięcznie wskaźników GUS. Ustalone w ten sposób wartości będą skorygowane z zastosowaniem wskaźników GUS dotyczących miesiąca, za który sporządzony był Protokół odbioru częściowego, niezwłocznie po ich publikacji (lit. e).*

Ustalono, że pierwszą waloryzacją objęto kwotę wynikającą z faktury nr FVS/12/02/2023/22003 za wykonane usługi oznaczone na fakturze *wykonanie usługi: 2023.01.31*. Kwota 526.502 zł (netto) wynikająca z tej faktury została zwaloryzowana w protokole odbioru częściowego robót budowlanych nr 7/03/2023 z dnia 11 kwietnia 2023 r. (faktura nr FVS/4/04/2023/22003, której należność została uiszczona przelewem 16.05.2023 r.) o kwotę 9.226,42 zł. Waloryzacji dokonano w oparciu o podane wskaźniki cen wyrobów publikowane przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego w *Dziedzinowej Bazie Wiedzy*. W związku z modyfikacją dokonywania waloryzacji nie sporządzono aneksu do umowy.

(akta kontroli str. 831-903, 1350-1354, 1360-1364, 2084-2103)

⁶³ Kwota z odsetkami w łącznej wysokości 5.792,01 zł.

Dyrektor ZDW wyjaśnił, m.in. że zgodnie z § 8 umowy zawartej pomiędzy Zamawiającym a Wykonawcą wynagrodzenie Wykonawcy, na zasadach określonych w umowie oraz w treści art. 439 ustawy Prawo zamówień publicznych, podlegało waloryzacji prowadzącej do dokonania zmian wysokości wynagrodzenia należnego Wykonawcy. Waloryzacji podlegały kwoty wskazane w Protokołach odbioru częściowego robót, wystawionych za roboty wykonane w terminie umownym, począwszy od 7 miesiąca trwania umowy. Waloryzacja dokonywana powinna być przy zastosowaniu wskaźników publikowanych w biuletynach GUS. Z uwagi na to, że publikacja wskaźników w biuletynach GUS odbywa się z opóźnieniem 2-3 miesięcznym, w momencie wystawiania przez Wykonawcę Protokołu odbioru częściowego za dany miesiąc, nie było aktualnego wskaźnika umożliwiającego wyliczenie należnej waloryzacji. Umowa zakładała, że w przypadku braku aktualnych wskaźników, waloryzacja z bieżącego okresu rozliczeniowego zostanie wyliczona, gdy Prezes GUS ogłosi wskaźniki dla danego okresu objętego Protokołem odbioru częściowego.

Wykonawca występując o Protokół odbioru częściowego zobowiązany był obliczyć wstępne wartości zwaloryzowanych kwot poświadczonych w każdym Protokole odbioru częściowego, używając ostatniego z opublikowanych miesięcznych wskaźników GUS. Następnie ustalone w ten sposób wartości powinny być skorygowane z zastosowaniem wskaźników GUS dotyczących miesiąca, za który sporządzony był Protokół odbioru częściowego, niezwłocznie po ich publikacji, Mając na uwadze, że przedstawiony sposób obliczania waloryzacji powoduje konieczność dwukrotnego jej „przeliczania”: najpierw ostatnim dostępnym wskaźnikiem, a następnie - po 2-3 miesiącach - „właściwym” za dany miesiąc, Wykonawca zaproponował, że będzie występował o waloryzację w momencie publikacji „właściwego” wskaźnika za dany miesiąc, na co Zamawiający przystał. Propozycja Wykonawcy w żaden sposób nie wpływała na wartość waloryzacji a jedynie powodowała jej jednorazowe wyliczenie, bez konieczności ponownego przeliczania, tj. wyliczania ostatnim dostępnym wskaźnikiem a następnie wyliczania korekty, co ułatwiało procedurę wyliczania waloryzacji, ograniczało możliwość popełnienia błędów w dokonywanych obliczeniach. (...) Taki sposób obliczania kwot waloryzacji nie wpływał na ich wysokość.

(akta kontroli str. 1190-1204, 1956)

Przyjmując wyjaśnienia o racjonalności działania ZDW w tym zakresie, NIK wskazuje, że modyfikacja sposobu waloryzacji powinna być dokonywana wyłącznie w formie pisemnej zmiany odpowiednich postanowień umowy.

5. Wartość nakładów poniesionych na zrealizowane zadanie, poleceniem księgowania⁶⁴ z dnia 31 grudnia 2023 r. zostało ujęte w wykazie środków trwałych (drogi wojewódzkie księga III) nr drogi 296, jako zwiększenie wartości w 2023 r. – 7.051.027,66 zł⁶⁵ z opóźnieniem. Ustalono, bowiem że:

- Lubuski Wojewódzki Inspektorat Nadzoru Budowlanego w dniu 26 lipca 2023 r. wydał decyzję (WIT.7712.49.2023.RLac) *pozwolenie na użytkowanie mostu drogowego w km 32+864 drogi wojewódzkiej nr 296,*
- *Protokół odbioru końcowego robót budowlanych* został spisany 5 października 2023 r., a w dniu 6 października 2023 r. wykonawca wystawił fakturę dotyczącą zadań wynikających z ww. protokołu,
- protokół odbioru końcowego realizacji inwestycji (Pełnienie nadzoru inwestorskiego nad zadaniem pn. *Budowa nowego mostu w km 32+864 na drodze wojewódzkiej nr 296 na rz. Czerna w m. Żaganiec.*) zawierał datę 26 października 2023 r.,
- płatność końcową z tego tytułu ZDW uiszczył w dniu 20 listopada 2023 r.

⁶⁴ W ZDW nie sporządzono OT - dowodu przyjęcia środka trwałego.

⁶⁵ 7.042.974,64 zł, Żaganiec - budowa mostu nad rz. Czerna.

Stosownie do ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości⁶⁶:

- jako środki trwałe rozumie się rzeczowe aktywa trwałe, o przewidywanym okresie ekonomicznej, użyteczności dłuższym niż rok, kompletne, zdatne do użytku i przeznaczone na potrzeby jednostki (art. 3 ust. 1 pkt 16),
- do ksiąg rachunkowych okresu sprawozdawczego należy wprowadzić, w postaci zapisu, każde zdarzenie, które nastąpiło w tym okresie sprawozdawczym (art. 20 ust. 1).

Zgodnie z § 26 ust. 2 rozporządzenia Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 13 września 2017 r. w sprawie rachunkowości oraz planów kont dla budżetu państwa, budżetów jednostek samorządu terytorialnego, jednostek budżetowych, samorządowych zakładów budżetowych, państwowych funduszy celowych oraz państwowych jednostek budżetowych mających siedzibę poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej⁶⁷ okresem sprawozdawczym jest miesiąc.

(akta kontroli str. 1247-1263, 1264-1266, 1267-1270, 1429, 2084-2103)

Dyrektor ZDW wyjaśnił, że:

- sytuacja taka miała miejsce z uwagi na to, że na tej inwestycji kosztem kwalifikowanym był także nadzór inwestorski a końcowa faktura z tego tytułu wpłynęła 27 października 2023 r., z terminem płatności 30 dni. Po weryfikacji oraz wszelkich uzgodnieniach finansowych z Wydziałem Budżetowo Księgowym inwestycja ta zwiększyła wartość środków trwałych w dniu 31 grudnia 2023 r., kiedy to zostały dokonane czynności materialno-techniczne skutkujące wprowadzeniem inwestycji „na stan” stosownym dokumentem PK,
- informacje dla Głównej księgowej przekazywane były przez upoważnione osoby, tj. Naczelnika Wydziału Mostów lub jego zastępcę w formie ustnej, w ślad za przekazaniem jej stosownych protokołów i innych dokumentów. Na tej podstawie dokonywane były właściwe zmiany w ewidencji składników majątkowych. Brak dowodu przyjęcia środka trwałego (OT) oraz pisemnej informacji dla głównej księgowej, o której mowa w załączniku Nr 8⁶⁸ do zarządzenia Nr 20/2018 Dyrektora ZDW z dnia 24 kwietnia 2018 r. wynika z przeoczenia pracowników zajmujących się merytorycznym rozliczeniem wykonania umowy. Pracownicy zostali pouczeni o obowiązku sporządzania stosownej dokumentacji, zgodnej z Zarządzeniem. Zdaniem Zamawiającego uchybienie powyższe nie ma jednak negatywnego wpływu na prowadzenie ewidencji środków trwałych.

(akta kontroli str. 1190-1204, 1247-1250)

W toku kontroli NIK dyrektor ZDW wydał zarządzenie w sprawie wprowadzenia w ZDW zasad (polityki) rachunkowości⁶⁹, gdzie w załączniku nr 5 do zarządzenia określono m.in. sposób przyjęcia środków trwałych do ewidencji.

(akta kontroli str. 2106-2124)

6. Z § 6 ust. 2 rozporządzenia Ministra Rozwoju, Pracy i Technologii z dnia 6 września 2021 r.⁷⁰ w sprawie sposobu prowadzenia dzienników budowy, montażu i rozbiórki wynika, że w przypadku konieczności wprowadzenia poprawek do dokonanych już wpisów niewłaściwy tekst należy skreślić w sposób umożliwiający jego odczytanie i wprowadzić właściwą treść, z uzasadnieniem wprowadzonej zmiany. Należy także zamieścić imię i nazwisko osoby dokonującej poprawki lub skreślenia, datę dokonania tej czynności oraz podpis tej osoby. Skreślenia i poprawki są dokonywane w formie wpisu do dziennika.

⁶⁶ Dz. U. z 2023 r. poz. 120, ze zm.

⁶⁷ Dz. U. 2020 r. poz. 342.

⁶⁸ W załączniku Nr 8 do zarządzenia Nr 20/2018 Dyrektora ZDW z dnia 24 kwietnia 2018 r. tj. Instrukcji w sprawie gospodarowania składnikami majątkowymi w Zarządzie Dróg Wojewódzkich w Zielonej Górze, określono m.in. sposób dokumentowania środków trwałych.

⁶⁹ Zarządzenie nr 3 z 28 kwietnia 2025 r.

⁷⁰ Dz. U. poz. 1686 - rozporządzenie obowiązywało do 26 stycznia 2023 r.

Z § 7, § 8 i § 9 rozporządzenia Ministra Rozwoju i Technologii z dnia 22 grudnia 2022 r. w sprawie dziennika budowy oraz systemu elektronicznego dziennika budowy⁷¹ wynika, że w razie konieczności wprowadzenia poprawek do dokonanych już wpisów należy dokonać kolejnego wpisu przez wprowadzenie właściwej treści z uzasadnieniem wprowadzonej zmiany. Wpisów w dzienniku budowy dokonuje się w sposób trwały i czytelny, a każdy wpis jest opatrzony: 1) datą; 2) danymi osoby dokonującej wpisu: a) imieniem i nazwiskiem, b) funkcją, jaką pełni w procesie budowlanym - w przypadku uczestników procesu budowlanego i osoby wykonującej czynności geodezyjne na terenie budowy, c) nazwą organu uprawnionego do kontroli przestrzegania przepisów na terenie budowy, który reprezentuje, oraz funkcją, jaką w tym organie pełni - w przypadku pracowników organów uprawnionych do kontroli przestrzegania przepisów na terenie budowy; 3) podpisem osoby dokonującej wpisu w dzienniku budowy w postaci papierowej lub uwierzytelniony przez zalogowanego użytkownika w dzienniku budowy w postaci elektronicznej.

W sześciu przypadkach stwierdzono dokonywanie skreśleń i poprawiania w zapisach dziennika budowy (str. 1, str. 3, str. 4, str. 7, str. 10, str. 14, str. 18) z naruszeniem ww. wymogów.

(akta kontroli str. 966-985, 2084-2103)

Z wyjaśnień *dyrektora ZDW* wynika m.in., że wymienione skreślenia i poprawki dotyczą dat i uwag i jego zdaniem miały na celu prostowanie oczywistych omyłek pisarskich i nie zmieniały merytorycznej zawartości wpisów. Nie wiedział z jakich przyczyn poprawki zostały wprowadzone w opisany sposób.

(akta kontroli str. 1190-1236)

7. Stosownie do wymagań art. 5 ust. 2 ustawy Prawo budowlane, obiekt budowlany należy, m.in. utrzymywać w należyтым stanie technicznym i estetycznym. W wyniku oględzin⁷² obiektu mostowego, ustalono że nie w pełni spełniono wymagania albowiem stwierdzono:

- zanieczyszczenie urządzeń dylatacyjnych⁷³,
- powyginane elementy dwóch słupków kilometrażowych,
- wegetację roślin na części nawierzchni chodnika i schodów oraz zanieczyszczone schody roślinnością z drzew i krzewów,
- zanieczyszczenia w korycie rzeki pod mostem, gdzie były wystające powyginane pręty zbrojeniowe,
- wyciek wody na wysokości łożyska nr 2, na podporze P1 od strony m. Żagań.

(akta kontroli str. 1967-1976B, 2059-2077, 2084-2103)

Dyrektor ZDW wyjaśnił, m.in. że „w mojej ocenie w zakresie przedmiotowego obiektu wymagania ustawy Prawo budowlane opisane w art. 61 ust.1 oraz art. 5 ust. 2 są spełniane przez Zarząd Dróg Wojewódzkich w Zielonej Górze:

- urządzenia dylatacyjne zaprojektowane są jako szczelne. W najniższych ich miejscach czyli w linii cieku nanoszone są zanieczyszczenia z jezdni zwłaszcza podczas opadów. Dylatacje czyszczone są w ramach bieżącego utrzymania jednak nie jest to wykonywane każdorazowo po opadach deszczu, co nie wpływa na obniżenie trwałości obiektu czy bezpieczeństwo użytkowników;
- staramy się reagować każdorazowo na akty wandalizmu, jednak nie ma możliwości przeprowadzania nawet raz w tygodniu szczegółowych przeglądów każdego obiektu.

⁷¹ Dz. U. z 2023 r. poz. 45.

⁷² 25 kwietnia 2025 r.

⁷³ Urządzenie dylatacyjne - urządzenie wbudowane w strefie przerwy dylatacyjnej, umożliwiające swobodne przemieszczanie krawędzi przerwy dylatacyjnej oraz niezakłócony ruch pojazdów lub pieszych przez tą przerwę. Ministerstwo Infrastruktury - *Wytyczne oceny stanu technicznego drogowych obiektów inżynierskich WR-M-81*.

Wygięty, jeden, element kilometrażowy na barierze energochłonnej zostanie wymieniony w ramach bieżącego utrzymania;

- prace porządkowe prowadzone są w ramach bieżącego utrzymania i w miarę możliwości. Opadające liście czy wegetacja roślinności w okresie wiosennym jest nieunikniona i jest usuwana w ramach prowadzonych przez ZDW czynności utrzymaniowych na obiektach mostowych;

- ujawnione, podczas przeglądu obiektu w terenie, wystające pręty z koryta rzeki zostały niezwłocznie usunięte. Zamawiający nie umie wyjaśnić kiedy i w jaki sposób się tam pojawiły. Podczas odbioru końcowego oraz przeglądów gwarancyjnych powyższych prętów nie stwierdzano. Wskazane pręty zbrojeniowe nie stanowiły elementów związanych z obiektem;

- podczas przeglądu gwarancyjnego w dniu 15.12.2024 roku stwierdzono punktowe sączenie wody. Ujawnienie powyższego potwierdza, że przeglądy wykonywane są należycie, szczegółowo i z zachowaniem najwyższych standardów. Przegląd wykonywany był w miesiącu grudniu gdzie warunki atmosferyczne utrudniają, a wręcz uniemożliwiają wykonywanie niektórych asortymentów robót, a sączenie jest na tyle niewielkie, że zalecono obserwację do następnego przeglądu. W przypadku powiększenia się sączenia konieczne będzie podjęcie zabiegów eliminujących powyższe.

Stoję na stanowisku, że bieżące utrzymanie obiektu realizowane jest poprawnie. Użytkownicy ruchu drogowego mogą bezpiecznie korzystać z obiektu, a wskazane uwagi nie stwarzają zagrożenia bezpieczeństwa zarówno dla korzystających jak i dla bezpieczeństwa i trwałości samej konstrukcji. Niemniej jednak zwrócę uwagę na częstsze i bardziej szczegółowe przeglądy nie tylko przedmiotowego obiektu ale i pozostałych znajdujących się w naszym zarządzie oraz podejmę starania o zwiększenie nakładów na bieżące utrzymanie całości infrastruktury drogowej na sieci dróg wojewódzkich.

(akta kontroli str. 2025-2026)

Naczelnik Wydziału Mostów poinformował o usunięciu wystających prętów w korycie rzeki oraz przedłożył propozycję wdrożenia *Instrukcji bieżącego utrzymania obiektów inżynierskich*, z której wynika m.in., że w zakresie czyszczenia urządzeń dylatacyjnych należy usunąć zanieczyszczenia z bruzd i zagłębień strefy przejazdowej i strefy chodnikowej oraz usunąć zanieczyszczenia z wszelkich szczelin i wnęk dylatacyjnych oraz usunąć zanieczyszczenia z fartuchów, rynien i rur spustowych odwodnienia otwartych urządzeń dylatacyjnych. Natomiast w przypadku schodów skarpowych czyszczenie polega na ręcznym lub mechanicznym odspojeniu i zabraniu zanieczyszczeń z całej powierzchni oraz usunięcie ich poza teren pasa drogowego.

(akta kontroli str. 2041-2057)

Zdaniem NIK, niewłaściwe utrzymanie elementów wyposażenia drogi może skutkować negatywnym oddziaływaniem na konstrukcję mostu i prowadzić do degradacji. Właściwy stan techniczny drogi powinien być na bieżąco monitorowany, a usterki powinny być usuwane bez zbędnej zwłoki w celu zapewnienia bezpieczeństwa użytkowników drogi oraz uniknięcia dalszej degradacji elementów wyposażenia.

8. Mimo wymogów wynikających z tomu II Szczegółowej Specyfikacji Technicznej, w dwóch przypadkach⁷⁴ nie wygezwковано wpisu w dzienniku budowy odnośnie kontroli jakości robót podlegających odbiorowi, w tym m.in. robót zanikających.

(akta kontroli str. 2013-2014, 2015-2024, 2084-2103)

⁷⁴ Dotyczy: 1) Odwodnienie izolacji drenażu i sączki (M.16.01.03 i M.16.01.04), 2) Łożyiska elastomerowe (M.17.01.01).

Dyrektor ZDW wyjaśnił, że zgodnie z Prawem budowlanym za prowadzenie dziennika budowy zgodnie z przepisami ustawy odpowiada kierownik budowy. Uprawnionymi do dokonania wpisu w dzienniku budowy są: 1) uczestnicy procesu budowlanego; 2) geodeta uprawniony wykonujący na terenie budowy czynności geodezyjne na potrzeby budownictwa; 3) upoważnieni pracownicy organów nadzoru budowlanego i innych organów uprawnionych do kontroli przestrzegania przepisów na terenie budowy, w ramach dokonywanych czynności kontrolnych.

Pełniąc funkcję Inspektora nadzoru na powyższym zadaniu starałem się wypełniać wszystkie obowiązki Inspektora zgodnie z przepisami, łącznie z wprowadzaniem wymaganych wpisów do dziennika budowy. Funkcję Inspektora nadzoru przestałem pełnić 27 października 2022 roku.

Dlaczego Kierownik budowy, odpowiedzialny za prowadzenie dziennika budowy, nie umieścił wpisów dotyczących wymienionych asortymentów robót, a Inspektor nadzoru ich nie wyegzekwował, nie umiem wyjaśnić. W mojej ocenie bieżące „egzekwowanie wpisów w dzienniku budowy” przeze mnie czy pracowników Wydziału Mostów również nie było możliwe z uwagi na to, że dziennik budowy znajdował się na budowie i był wypełniany przez Kierownika budowy i Inspektora nadzoru w miarę postępu prac.

Ponadto Dyrektor ZDW wyjaśnił, że:

1. M.16.01.03. M.16.01.04. ODWODNIENIE IZOLACJI DRENAŻ I SĄCZKI

Zakres robót objętych SST:

- osadzenie sączka w miejscach określonych w Dokumentacji Projektowej przed betonowaniem płyty ustroju nośnego - dolny element sączka osadzany jest w trakcie wykonywania zbrojenia płyty ustroju nośnego i jego odbiór odbywa się łącznie z odbiorem zbrojenia - wpis w dzienniku budowy 10 maja 2023 roku - odbiór zbrojenia i zgoda na betonowanie,
- montaż sitka i wypełnienie warstwą drenażową po ułożeniu izolacji - kolejny element sączka montuje się po wykonaniu/ ułożeniu izolacji z papy termozgrzewalnej i odbierany jest łącznie z izolacją - wpis w dzienniku budowy 31 maja 2023 roku - zgłoszenie wykonania izolacji z papy i wykonaniu badań pull-off,
- wykonanie drenażu podłużnego i poprzecznego z geowłókniny i grysu bazaltowego 8-16 mm otoczonego żywicą epoksydową szerokości 7 cm i wysokości 5 cm - drenaż ten wykonuje się po ułożeniu warstwy ochronnej izolacji (warstwy wiążącej) z asfaltu lanego i odbierany zostaje łącznie z warstwą ochronną - wpis w dzienniku budowy 13 czerwca 2023 roku - zgłoszenie wykonania warstwy wiążącej z asfaltu lanego na obiekcie.

Powyższe wskazuje, że roboty objęte powyższymi SST wykonywane były etapami i odbierane łącznie z innymi (wiodącymi) asortymentami robót. Niemniej jednak, we wskazanych asortymentach robót zabrakło precyzji w formułowaniu wpisów odbiorowych w dzienniku budowy.

2. M.17.01.01. ŁOŻYSKA ELASTOMEROWE

Wpisy dotyczące stricte montażu łożysk nie zostały umieszczone w dzienniku budowy i nie umiem wyjaśnić dlaczego, można jedynie podejrzewać zwyczajne przeoczenie. Należy jednak zauważyć, że został sporządzony Protokół montażu łożysk w dniu 20 marca 2023 roku, który następnie został uzupełniony poprzez wypełnienie rubryk w momencie rozpoczęcia pracy łożysk czyli po demontażu podparć poprzecznic i ustroju nośnego w dniu 17 maja 2023 roku.

(akta kontroli str. 2078-2083)

Zgodnie z art. 45 ust. 2a ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. Prawo budowlane dziennik budowy stanowi urzędowy dokument przebiegu robót i powinny być w nim odzwierciedlane wszystkie wymagane zdarzenia dotyczące procesu budowlanego. Inwestor jest odpowiedzialnym za przeprowadzenie procesu

budowlanego i do jego obowiązków należy przeprowadzenie go zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa oraz warunkami zawartych umów.

OCENA CZĄSTKOWA

Inwestycję zrealizowano w terminie określonym w umowie osiągając zamierzone efekty rzeczowe. Przeprowadzone przez NIK oględziny, porównanie umów zawartych przez ZDW w celu realizacji analizowanej inwestycji, oraz m.in. szczegółowych specyfikacji technicznych, dokumentacji z realizacji zadania inwestycyjnego i dokumentacji powykonawczej wykazało, że wystąpiły nieprawidłowości polegające na braku spełnienia wszystkich wymagań w zakresie prawidłowego utrzymania mostu. Ponadto ZDW nie wyegzekwował od wykonawcy robót budowlanych sporządzenia, aktualizacji i przedłożenia do zatwierdzenia zamawiającemu harmonogramu rzeczowo-finansowego. Waloryzacja wynagrodzenia wykonawcy nie była w pełni zgodna z umową. Z opóźnieniem wprowadzono do ksiąg rachunkowych wybudowany obiekt mostowy oraz sporządzono i zamieszczono w BZP ogłoszenie o wykonaniu umowy. Do grudnia 2024 r. zaniechano zwrotu części zabezpieczenia należytego wykonania umowy.

W dzienniku budowy dokonywano poprawek lub skreśleń w sposób uniemożliwiający odczytanie i wprowadzenie właściwej treści, z uzasadnieniem wprowadzonej zmiany.

Mimo wymogów wynikających z Szczegółowej Specyfikacji Technicznej, w dwóch przypadkach nie wyegzekwowano wpisu w dzienniku budowy odnośnie kontroli jakości robót podlegających odbiorowi, w tym m.in. robót zanikających.

Wydatki realizowane w związku z analizowaną inwestycją drogową zostały poniesione w wysokości i terminach wynikających z wcześniej zaciągniętych zobowiązań i za faktycznie wykonane roboty budowlane.

IV. Wnioski

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami, a także działaniami podjętymi w toku kontroli w celu ich wyeliminowania, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK, przedstawia następujące wnioski:

Wnioski

1. Egzekwowanie od inspektora nadzoru inwestorskiego zatwierdzenia planu BIZ stosownie do postanowień umownych w tym zakresie.
2. Zapewnienie należytego utrzymania mostu w stanie technicznym i estetycznym, w szczególności poprzez stosownie wdrożonej *Instrukcji bieżącego utrzymania obiektów inżynierskich*.
3. Wyegzekwowanie sporządzenia, aktualizowania i przedkładania do zatwierdzenia harmonogramu rzeczowo-finansowego.
4. Terminowe zamieszczanie w BZP ogłoszeń wykonaniu umowy stosownie do wymogu określonego w art. 448 PZP.
5. Dokonywanie zwrotu wymaganego zabezpieczenia należytego wykonania umowy w terminie przewidzianym w umowie.
6. Dokonywanie zmian sposobu waloryzacji wynagrodzenia wykonawcy wyłącznie w formie pisemnej zmiany postanowień umownych w tym zakresie.
7. Terminowe księgowanie środków trwałych w ramach realizowanych inwestycji mostowych.
8. Dokonywanie w dzienniku budowy skreśleń i poprawek w sposób określony przepisami prawa, z uzasadnieniem wprowadzonych zmian, a także dokonywania kompletnych wpisów odnośnie kontroli jakości robót podlegających odbiorowi, w tym m.in. robót zanikających.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w formie dokumentu elektronicznego.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK, kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Zielonej Górze. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykonania
wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK należy poinformować Najwyższą Izbę Kontroli, w terminie 30 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Zielona Góra, dnia 3 czerwca 2025 r.

Kontrolerzy

Dariusz Obierzyński

główny specjalista kontroli
państwowej

*/podpisano kwalifikowanym podpisem
elektronicznym/*

Rajmund Aszkowski

doradca ekonomiczny

*/podpisano kwalifikowanym podpisem
elektronicznym/*

Najwyższa Izba Kontroli

Delegatura w Zielonej Górze

p.o. Wicedyrektor

Mariusz Kniat

*/podpisano kwalifikowanym podpisem
elektronicznym/*